

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

**מידע על מעורבות גורמים חיצוניים בפעילות חינוכית
במוסדות חינוך – עדכון והרחבה, בדגש על פעילות בתחום
הוראת היהדות**

ט"ו בטבת תשע"ח

2 בינואר 2018

כתיבה: עדו אבגר

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

תוכן

מבוא	2
<hr/>	
חלק א: הסדרה ופעילות בתחום התוכניות החינוכיות החיצוניות	2
<hr/>	
1. היקף שעות לימוד ממקורות נוספים בחינוך היסודי	2
<hr/>	
2. תוכניות חיצוניות בגני ילדים	4
<hr/>	
3. תלונות בדבר פעילות גורמים חיצוניים במוסדות החינוך	6
<hr/>	
חלק ב: הוראת היהדות על ידי גורמים במערכת החינוך ומחוצה לה	6
<hr/>	
4. מידע על תוכניות חינוכיות חיצוניות בתחומי היהדות	6
<hr/>	
5. הוראת היהדות בבתי הספר הממלכתיים	9
<hr/>	
6. פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי	13
<hr/>	
נספח: רשימת התוכניות בנושאי יהדות לגביהן דווח כי הופעלו במערכת החינוך בשנת תשע"ז ומטרות הגופים שהפעילו תוכניות אלו	16

מבוא

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת תמר זנדברג והוא עוסק במעורבות גורמים חיצוניים בפעילות חינוכית במוסדות החינוך. המסמך מוגש גם לחברת הכנסת יעל גרמן אשר ביקשה ממרכז המחקר והמידע של הכנסת לערוך מחקר בנושא דומה. מסמך זה מרחיב מסמך קודם שהוגש בנושא,¹ לקראת דיון באחת מוועדות הכנסת,² ומוסיף לו רבדים נוספים שנעדרו ממנו. המסמך הקודם התמקד בשלוש נקודות מבט מרכזיות: הסדרה ופעילות בתחום התוכניות החינוכיות החיצוניות; הסדרה ופעילות בתחום התמיכות לארגונים הפועלים בזיקה למוסדות החינוך ובתוכם; מימון ושיבוץ כוח אדם חיצוני, נוסף על המורים מן המניין ומדריכי תוכניות ההעשרה המאושרות, לפעילות חינוכית במוסדות החינוך.

המסמך הנוכחי יוסיף על נקודות אלו מידע בשני תחומים מרכזיים:

ראשית, **הסדרה ופעילות בתחום התוכניות החינוכיות החיצוניות**, ובתוך כך מידע על היקף שעות הלימוד בחינוך היסודי שהועברו שלא על-ידי מורי משרד החינוך (שעות ממקורות חיצוניים, בין השאר עמותות); על הסדרת פעילות תוכניות חינוכיות חיצוניות בחינוך הקדם-יסודי; על תלונות שהגיעו למשרד בדבר פעילות גורמים חיצוניים במוסדות החינוך.

מרכז המחקר והמידע של הכנסת התבקש להתמקד בפעילות ארגונים דתיים. בהסדרת תחום התוכניות החיצוניות אין הבחנה בין ארגונים דתיים וארגונים שאינם דתיים. יחד עם זאת מאפייני הארגון, מטרותיו וזיקתו לנושא הדת רלוונטיים במיוחד בתחומי הוראת היהדות, ולכן בחלקו השני של המסמך נתמקד **בהוראת היהדות על ידי גורמים במערכת החינוך ומחוצה לה**, ובתוך כך מידע על תוכניות חינוכיות חיצוניות בתחומי היהדות; הוראת היהדות בבתי הספר הממלכתיים; פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי.

חלק א: הסדרה ופעילות בתחום התוכניות החינוכיות החיצוניות

חלק זה יוסיף על המידע שהוצג במסמך הקודם בנושא תוך התמקדות בשלושה היבטים: בהיקף שעות הלימוד בחינוך היסודי שהועברו שלא על-ידי מורי משרד החינוך (שעות ממקורות חיצוניים, בין השאר עמותות); הסדרת פעילות תוכניות חינוכיות חיצוניות בחינוך הקדם-יסודי; תלונות שהגיעו למשרד בדבר פעילות גורמים חיצוניים במוסדות החינוך.

1. היקף שעות לימוד ממקורות נוספים בחינוך היסודי

במסגרת הכנת המסמך, ובדיון שנערך בנושא בוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפותו לציבור (ועדת השקיפות),³ ביקשו חברי הכנסת לקבל מידע על היקף הפעילות של תוכניות חינוכיות במוסדות החינוך. כיום אין בנמצא מידע מלא על הפעלתן בפועל של תוכניות חיצוניות במוסדות החינוך, ומכאן שגם אין מידע על היקף שעות הפעילות שלהן (מידע חלקי על תוכניות שמופעלות בבתי הספר היסודיים יוצג בהמשך). לפיכך, נציג להלן נתונים הנוגעים להתפלגות שעות הלימוד בחינוך היסודי

¹ עדו אבגר ויסכה מוניקנדס-גבעון, **מידע על מעורבות גורמים חיצוניים בפעילות חינוכית במוסדות החינוך**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 ביולי 2017.

² **פרוטוקול מס' 98 מישיבת הוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפותו לציבור**, 17 ביולי 2017.

³ ש.ם.

על-פי מקורות המימון לשעות – שעות שמקורן בהקצאת משרד החינוך למורים ושעות שמקורן אינו במשרד.

במסגרת בקרת תקן שנערכה על מדגם של כיתות ב', ד' ו-ה' בשנת הלימודים תשע"ז (2016/17),⁴ נמצא כי כ-5% מ"שעות האורך" (מספר השעות המינימלי הנלמד על ידי התלמיד בכיתתו. בשלב זה אין בידינו מידע אודות סך שעות האורך שנלמדו) שנסקרו הועברו שלא על-ידי מורי משרד החינוך (קרי מורים שמועסקים ישירות על ידי משרד החינוך). 77% משעות אלו ניתנו בחינוך העברי, 13% בחינוך הערבי, ו-9% בחינוך הדרוזי. 57% מהשעות ממקורות נוספים במגזר היהודי ניתנו בחינוך הממלכתי-דתי, בו הם היוו 9% מכלל שעות האורך.

שעות לימוד אלו הגיעו ממגוון מקורות ובהם: עמותות וקרנות, חברות פרטיות, מורות חיילות ומתנדבי שירות לאומי, הרשות המקומית, עמותת הורים, סטודנטים ומתמחים ועוד. בלוח להלן מוצגים מקורות נבחרים לשעות ממקורות נוספים, בחלוקה לפי זרמי החינוך. ממשרד החינוך נמסר במענה על פנייתנו כי אין בידם מידע על זהות העמותות, הקרנות והחברות שפעלו בבתי הספר שנבדקו.⁵

לוח 1: מקורות נבחרים לשעות ממקורות נוספים, לפי זרם חינוך (שיעור מתוך כלל השעות בכל זרם)⁶

ממלכתי	ממלכתי-דתי	ממלכתי ערבי*	כל הזרמים	
4%	14%	2%	7%	עמותה / קרן (לא כולל קרב ורש"י)
30%	21%	36%	25%	קרן קרב
1%	3%	3%	1%	חברה פרטית
6%	15%	7%	10%	מורות חיילות / שירות לאומי
-	1%	-	-	גרעיניים תורניים

* ללא החינוך הדרוזי והבדואי

מהנתונים עולה כי בעוד שקרן קרב אחראית על חלק הארי של השעות ממקורות נוספים בכל הזרמים, בחינוך הממלכתי-דתי שיעור השעות שמקורן בפעילות הקרן נמוך מאשר בזרמים האחרים. לעומת זאת, בחינוך הממלכתי-דתי בולטת תרומת העמותות והקרנות, ותרומת המורות החיילות ומתנדבות השירות הלאומי.

במסמך הקודם בנושא צוין כי על סמך תשובת משרד החינוך על פנייתנו כי בשנת 2016, רק חמישית מהיקף פעילות הגרעינים התורניים בבתי-הספר התקיימה בבתי-ספר בחינוך הממלכתי. נתוני בקרת התקן נותנים משנה תוקף לטענה זו – לפי נתונים אלה הגרעינים התורניים היו אחראים על 1% מהשעות ממקורות חיצוניים בחינוך הממלכתי-דתי, ובחינוך הממלכתי פעילותם הייתה בהיקף הקטן מאחוז (דוח בקרת התקן לא מדווח על פעילות בהיקף כה קטן). יש לתת את הדעת לכך שגרעינים תורניים עשויים להיות

⁴ משרד החינוך, מצגת כח הוראה הלי"י (העסקה לא ישירה), יוני 2017. הועבר בדוא"ל, 26 בנובמבר 2017.

⁵ משרד החינוך עורך את בקרת התקן באמצעות זכיין חיצוני וזה מעביר אליו רק את המידע המפולח שהוגדר מראש ולא את חומר הגלם שנאסף.

אלון שרון, מנהל אגף א' (בקרה) במינהל רישוי, בקרה ואכיפה במשרד החינוך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 26 בנובמבר 2017.

⁶ משרד החינוך, מצגת כח הוראה הלי"י (העסקה לא ישירה), יוני 2017. הועבר בדוא"ל, 26 בנובמבר 2017.

פעילים גם בחינוך הבלתי פורמלי (לאחר שעות הלימודים) וכן כי בנות שירות לאומי, המופיעות בטבלה בנפרד, עשויות לעתים לפעול במסגרת גרעינים תורניים.

כאמור, הנתונים שהוצגו לעיל מתייחסים לשעות האורך בלבד. נוסף על שעות האורך יש במערכת שעות נוספות (שעות רוחב, המוקצות לכיתה נוסף על שעות האורך ובאמצעותן אפשר לחלק את הכיתה, ללמד בו בזמן שני מקצועות וכדומה) ויתכן שבחינת רכיבי שעות אלו תעלה כי חלקן של השעות ממקורות חיצוניים הוא אחר. בבקרת תקן שנערכה בשנת תשע"ג (2012/13), בה נבחן מקורן של כלל שעות התקן, נמצא כי השעות ממקורות נוספים היוו 12% בכלל השעות השבועיות בבתי הספר שנבדקו.⁷

2. תוכניות חיצוניות בגני ילדים

כמפורט במסמך קודם,⁸ מסקירת נהלי משרד החינוך נראה כי ניתן להבחין בין שני סוגי תוכניות חינוכיות חיצוניות: הסוג הראשון כולל תוכניות חינוכיות חיצוניות המוסדרות במסגרת תל"ן – תוכנית לימודים נוספת, אשר אמורה להיות מופעלת לפי דרישת ההורים ותוך השתתפותם במימונה, תוכניות המוגדרות כתל"ן דורשות את קבלת הסכמת ההורים (כלל ההורים או חלקם; בכל מקרה אין לחייב הורים בהשתתפות) וכן קבלת אישור מטעם הפיקוח במחוז הרלוונטי של משרד החינוך.

סוג נוסף של תוכניות חינוכיות חיצוניות כולל תוכניות שאינן מוגדרות כתל"ן, ואלו חייבות להיכלל במאגר התוכניות שהקים משרד החינוך לצורך כך. [חוזר מנכ"ל תשעה/8\(א\), 1-9.12 שילוב תוכניות חינוכיות חיצוניות במערכת החינוך](#), קובע כי בחירת התוכניות החיצוניות המופעלות במוסד חינוכי תבצע על ידי מנהל המוסד. ככלל לא חלה בהן חובת יידוע של ההורים או קבלת אישור מטעם הפיקוח של משרד החינוך, אם כי המשרד ממליץ על בחינת חוות הדעת של גורמים אלה בטרם קבלת החלטה. בבתי ספר בניהול עצמי (רוב בתי-הספר היסודיים בחינוך הרשמי, הממלכתי והממלכתי-דתי) בחירת התוכניות מתבצעת על ידי מנהל בית הספר, בשיתוף הוועדה המלווה הבית ספרית, בה חברים בין השאר מפקח משרד החינוך ונציג הורי התלמידים.

חוזר המנכ"ל לשילוב תוכניות חיצוניות לא מתייחס מפורשות להליך בחירת התוכניות בגני הילדים, אך ממשד החינוך נמסר במענה על פנייתנו כי בגני הילדים בחירת התוכנית מתבצעת על-ידי המפקחת הכוללת האחראית על הגן בשיתוף עם האחראי על תחום הגיל הרך במינהל החינוך ברשות המקומית. בחלק מהרשויות בחירת התוכניות מתבצעת בשיתוף נציגי הגננות וההורים, אך אין הוראה מחייבת לכך ובמרבית המקרים גורמים אלו אינם מעורבים בהליך. בגנים בהן פועלות תוכניות יו"א ומיל"ת, וכן בגנים המשתתפים בתוכנית קרב, הגננות מעורבות בבחירת התוכניות יחד עם הפיקוח והרשות המקומית. **ממשד החינוך נמסר כי בימים אלו מתבצע תהליך עדכון של חוזר המנכ"ל הנזכר לעיל כך שיכלול התייחסות מפורשת להליך שילוב התוכניות החיצוניות בגני הילדים.**⁹

יצוין כי על רקע הדיון הציבורי הער בעניין כניסת גורמים חיצוניים למוסדות חינוך חלק מהרשויות המקומיות פרסמו נהלים בסוגיה בעצמן. כך למשל מינהל החינוך בעיריית גבעתיים גיבש לפני כחצי שנה

⁷ משרד החינוך, בקרת התקן בחינוך היסודי: שנת הלימודים תשע"ג – דו"ח מסכם (344 בתי ספר), מאי 2014, הועבר בדוא"ל 8 ביוני, 2014.

⁸ עדו אבגר ויסכה מוניקנדס-גבעון, [מידע על מעורבות גורמים חיצוניים בפעילות חינוכית במוסדות החינוך](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 16 ביולי 2017

⁹ סימה חדד, מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 26 בנובמבר 2017; דוא"ל, 29 בנובמבר 2017.

נוהל שמבקש להסדיר את נושא כניסת עמותות וגופים חיצוניים למוסדות החינוך בעיר.¹⁰ הנוהל תקף לכל גוף שאינו שייך למשרד החינוך המבקש לקיים פעילות במוסדות החינוך בעיר, כולל אגפים בעיריית גבעתיים, מלבד מינהל החינוך העירוני. לפי הנוהל על מנהל מוסד חינוכי (לרבות גן ילדים) המעוניין כי גוף חיצוני ינהל פעילות חינוכית פדגוגית לתלמידים במוסד, לפעול כדלקמן:

- לוודא כי לגוף החיצוני אישורים ממשרד החינוך וממינהל החינוך של עיריית גבעתיים.
- לעדכן את ועד ההורים המוסדי על רצונו לבחון את הגוף החיצוני ואת תכניותיו.
- לדרוש מהגוף החיצוני מידע רב ככל האפשר על מטרותיו, תפיסותיו החינוכיות, פעילויותיו וכדומה.
- להעמיד לרשות הורי התלמידים את המידע הכתוב אודות הגוף החיצוני.
- באסיפת ההורים הראשונה בתחילת השנה (או במועד אחר שייקבע על ידי המנהל, הגנת או וועד ההורים) יש לקיים דיון בתוכנית לאחר שזו הוצגה להורים. הורים שיתנגדו להכנסת התוכנית למוסד הלימודים או לכיתת ילדיהם רשאים להביע דעתם בהצבעה שתתקיים בקרב ההורים בניהול וועד ההורים, ובה ייבחרו הפעילויות החיצוניות השונות.
- אם רוב ההורים יביעו תמיכה בקיום התוכנית (ברמת גן הילדים או הכיתה) התוכנית תופעל במוסד החינוכי. לילדיהם של ההורים המתנגדים תוצע פעילות חלופית על ידי הצוות החינוכי בעת קיומה של פעילות הגוף החיצוני.

אגף החינוך בעיריית הרצליה העביר למנהלי בתי הספר בעיר מכתב לחידוד נהלי משרד החינוך בנושא, והמליץ להוציא הודעה להורים באשר לשילוב כל התכניות החיצוניות המופעלות במסגרת תוכנית הלימודים בבית הספר והנושאים שילמדו. בין השאר כלל המכתב הפניה להוראה הנכללת במבחני התמיכות במוסדות ציבור להעמקת החינוך היהודי לפיה השתתפות התלמידים בפעילות אינה חובה מטעם בית הספר ועל המפעיל ובית-הספר להבהיר זאת בכתב להורי התלמידים.¹¹

מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש לבחון את מידת הפיקוח והמעקב של מטה המשרד אחר התוכניות הפעילות בגני הילדים ברחבי הארץ. במענה על פנייתנו ציינה מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי כי האגף לא מבצע מעקב אחר כלל התוכניות המופעלות בגני הילדים ופיקוח עליהן, אך האגף מלווה תוכניות חיצוניות המשתייכות למסלול הירוק ומתקיימות בתמיכתו (במאגר התוכניות החיצוניות שתי קטגוריות של תוכניות המותרות לשימוש: תוכניות במסלול הכחול – ללא ליווי משרד החינוך, ותוכניות במסלול הירוק – תכניות המלוות בנציג המשרד, ליווי שעשוי לכלול ייזום, חשיבה, פיתוח, הדרכה, הטמעה, הפעלה, תקצוב או הערכה ובקרה). יחד עם זאת, קיימת המלצה גורפת למפקחות לאשר את התוכניות החיצוניות שהן מבקשות לשלב בגנים שבפיקוחן מול גורמי המקצוע באגף (בעבר אישור האגף היה חלק מנדטורי משילוב התוכניות אך עם הקמת מאגר התוכניות חובה זה הפכה להמלצה).¹²

משרד החינוך נשאל גם בדבר עמדתו לגבי תחומי התוכן בהם ראוי לעסוק בתוכניות החיצוניות המופעלות בגני ילדים, וספציפית לגבי שילוב תוכניות חיצוניות אשר עוסקות בתחום הזהות היהודית. מהאגף לחינוך

¹⁰ מינהל החינוך בעיריית גבעתיים, נוהל כניסת עמותות וגופים חיצוניים למוסדות החינוך בעיר (ללא תאריך), הועבר בדוא"ל מאירית אהרונסון, ראש מנהל החינוך, הנוער והצעירים בעיריית גבעתיים, 2 בינואר 2018.

¹¹ יעקב נחום, ראש אגף החינוך בעיריית הרצליה, מכתב למנהלים: שילוב תכניות חינוכיות חיצוניות במסגרת הלימודים בבית הספר, 12 בספטמבר 2017.

¹² סימה חדד, מנהלת האגף לחינוך קדם יסודי, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 26 בנובמבר 2017; דוא"ל, 29 בנובמבר 2017.

קדם יסודי נמסר כי אין למשרד התנגדות לתכנים של זהות יהודית, אך הדגיש את חשיבות התאמת התכנים לגיל הרך.¹³

3. תלונות בדבר פעילות גורמים חיצוניים במוסדות החינוך

בעקבות פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת בדק משרד החינוך את מספר התלונות שהגיעו לאגף לפניות ותלונות הציבור בנושא פעילות חינוכית של גורמים חיצוניים במוסדות החינוך.¹⁴ מהבדיקה עולה כי בשלוש שנות הלימוד האחרונות (תשע"ה–תשע"ז) הופנתה לאגף תלונה אחת.¹⁵ עם זאת יש להדגיש כי מידע זה מתייחס אך ורק לתלונות שהגיעו לאגף לפניות ותלונות הציבור בלבד (האגף מקבל בין 3,000 ל-4,000 תלונות בשנה¹⁶), ואינו מתייחס לכלל התלונות בנושא, אם היו כאלה, שהתקבלו ביחידות אחרות של מטה המשרד או במחוזות.

מר עמוס ציידאדה, מנהל אגף מוסדות תורניים במשרד החינוך, ציין בדיון ועדת השקיפות בנושא הדתה במערכת החינוך בישראל, כי לא הגיעו לידי תלונות מהורים בנושא. מיכל עוז ארי, הממונה על התכניות הפדגוגיות במגזר השלישי במשרד החינוך, ציינה בדיון כי הגיעה לידיה פנייה אחת של הורה מגבעתיים, אך לא פירטה לגבי נושא הפנייה והטיפול בה.¹⁷

חלק ב: הוראת היהדות על ידי גורמים במערכת החינוך ומחוצה לה

כאמור, מרכז המחקר והמידע של הכנסת התבקש להתמקד בפעילות ארגונים דתיים, אך בהסדרת תחום התוכניות החיצוניות אין הבחנה בין ארגונים דתיים וארגונים שאינם דתיים. יחד עם זאת מאפייני הארגון, מטרתיו וזיקתו לנושא הדת רלוונטיים במיוחד בתחומי הוראת היהדות. לאור זאת, חלק זה במסמך יתמקד בשלושה היבטים של נושא הוראת היהדות: תוכניות חינוכיות חיצוניות בתחומי היהדות; הוראת היהדות בבתי הספר הממלכתיים; פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי.

4. מידע על תוכניות חינוכיות חיצוניות בתחומי היהדות

כיום כולל [מאגר התוכניות החיצוניות](#) של משרד החינוך כ-2,500 תוכניות. מאגר התוכניות החיצוניות כולל את כל התוכניות שמפעיליהן הזינו בו את פרטיהן, אך לא ניתן ללמוד ממנו על התוכניות אשר משולבות בפועל במערכת החינוך. לאחרונה החלה הטמעת נוהל על-פיו כל מנהל בית-ספר ידווח במערכת הניהול הבית-ספרית באינטרנט (מנב"ס-נט) אילו תוכניות פועלות אצלו. במסמך הקודם בנושא הוצג ניתוח ראשוני של נתוני כ-500 תוכניות שהיו פעילות בשנת הלימודים תשע"ז, שהועברו אלינו ממשרד החינוך.¹⁸ חשוב להדגיש שלא מדובר במדגם מייצג של התוכניות הפעילות בכל מוסדות החינוך, ולכן היכולת להסיק מהממצאים שיוצגו להלן מסקנות גורפות על המתרחש בתחום במערכת החינוך היא מוגבלת.

¹³ שם.

¹⁴ שבתאי כהן, מנהל אגף פניות ותלונות הציבור וקו פתוח לתלמידים במשרד החינוך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 25 באוקטובר 2017.

¹⁵ תלונה זו עסקה בהורה שטען כי עובדי ההוראה אשר מועסקים בתוכנית לתגבור לימודי אינם כשירים לעסוק כן. התלונה נבדקה ונמצאה לא מוצדקת.

¹⁶ משרד החינוך, [דוח שנתי לשנת הלימודים תשע"ה: אגף א' פניות ותלונות הציבור וקו פתוח לתלמידים](#), מרץ 2016, עמ' 54.

¹⁷ עמוס ציידאדה, מנהל אגף מוסדות תורניים, ומיכל עוז ארי, הממונה על התכניות הפדגוגיות במגזר השלישי במשרד החינוך, [פרוטוקול מס' 98 מישיבת הוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפתו לציבור](#), 17 ביולי 2017.

¹⁸ מיכל עוז-ארי, מנהלת היחידה לניהול תכניות ושותפויות בין-מגזריות, דוא"ל, 16 ביולי, 2017.

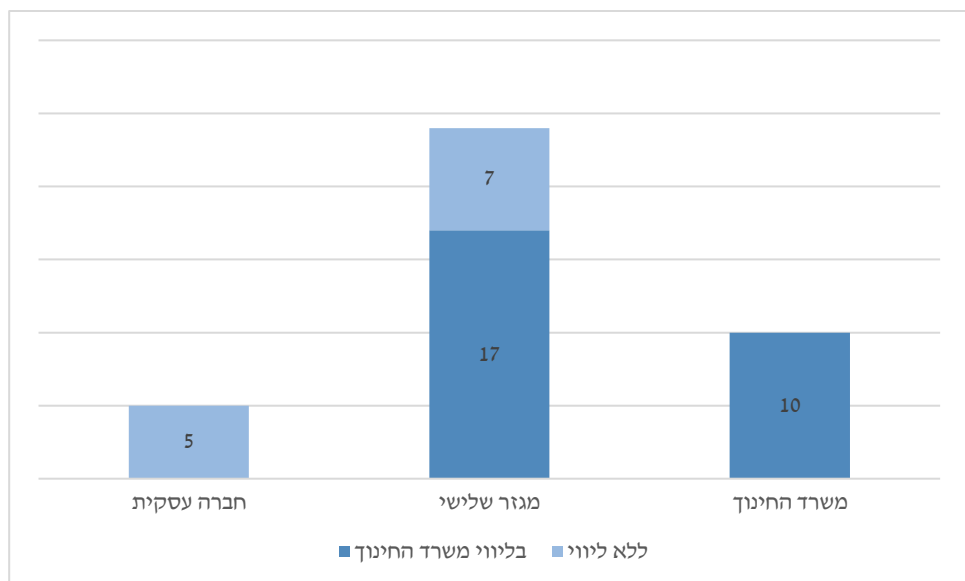

יתרה מכך, חלק מהתוכניות הן למעשה אסופת תוכניות המופעלות על ידי אותו הגורם (ראו בנספח את רשימת התוכניות), אך בניתוח הנתונים ניתן להן משקל של תוכנית אחת בלבד, ולכן התמונה המתקבלת עשויה להיות לא מדויקת.

מהניתוח שהוצג במסמך הקודם עלה כי מתוך 500 התוכניות שדווחו, מעל ל-200 תוכניות עסקו בתחום לימודי (43% מהתוכניות), 180 עסקו בתחום חברתי-ערכי (37%), וכ-50 עסקו בתחום הרווחתי-רגשי (11%). בערך מחצית מהתוכניות בכל תחום תוכן מרכזי הן תוכניות בתשלום ושיעור דומה מהתוכניות מופעלות בליווי משרד החינוך. מתוך התוכניות שדווחו בתחום החברתי-ערכי, שלושת הנושאים/המקצועות הנפוצים ביותר היו: טיפוח מנהיגות (35 תוכניות); תרבות יהודית-ישראלית (33 תוכניות) וחינוך לאזרחות (26 תוכניות). בכל נושאי התוכניות שנבחנו בתחום החברתי-ערכי, רוב מוחלט של הפעלות התוכניות שדווחו, בוצעו במוסדות החינוך הממלכתי.

לצורך הכנת מסמך זה התמקדנו בניתוח התוכניות שעוסקות בתחומי היהדות הן בתחום החברתי-ערכי (32 תוכניות) והן בתחום הלימודי (שמונה תוכניות). בסך הכל נבחנו 40 תוכניות המשויכות לנושאי הלימוד הבאים (תוכנית יכולה להשתייך ליותר מנושא לימודי אחד): תרבות יהודית ישראלית (39 תוכניות), תנ"ך (חמש תוכניות), מחשבת ישראל (שלוש תוכניות), תורה שבעל-פה (שתי תוכניות), תלמוד (שתי תוכניות) ופרשת השבוע (תוכנית אחת). להלן יוצגו נתונים שונים אודות התוכניות שנבחנו. בנספח תובא רשימת כל התוכניות, כולל מידע על מטרות הארגון שמפעיל את התוכנית.

תרשים 1: תוכניות לפי מקור ולפי קיומו של ליווי מטעם משרד החינוך

רבע מהתוכניות נוצרו על-ידי משרד החינוך. 60% מהתוכניות נוצרו על-ידי ארגוני מגזר שלישי, מתוכן 71% מופעלות בליווי משרד החינוך. 13% מהתוכניות נוצרו על-ידי חברות עסקיות, כולן פועלות ללא ליווי של משרד החינוך.

23% מהתוכניות (תשע תוכניות) פועלות במסגרת איגוד המרכזים לזהות יהודית (איגוד זהות). מרכזים אלו פועלים להקניית מושגי יסוד וערכי יהדות בסיסיים כחינוך העשרתי לילדים ובני נוער הלומדים במערכת החינוך הממלכתי, בתמיכת משרד החינוך (ראו להלן פרק 6).¹⁹ שמונה מתוך תשע התוכניות

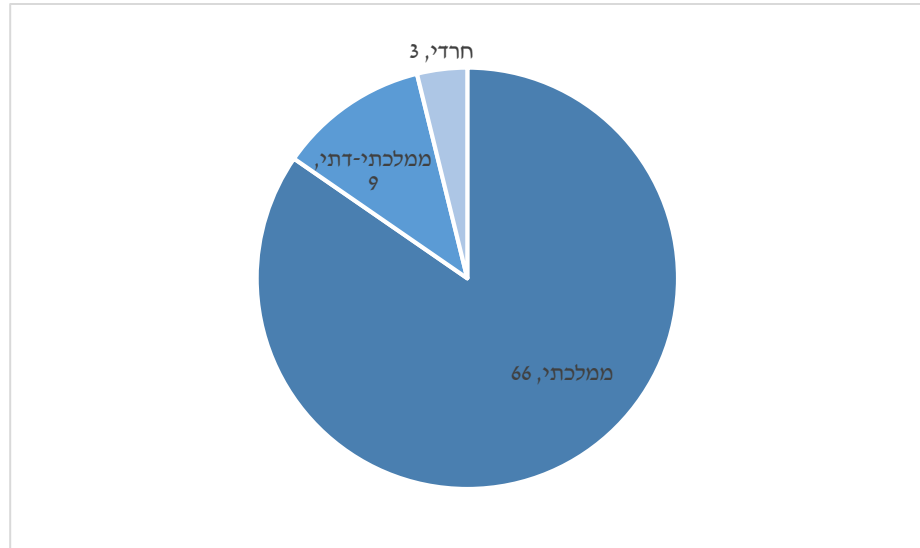
¹⁹ בעוד שחלק מהתוכניות הן תוכניות ספציפיות (דוגמת תוכנית שעוסקת בסיפורים ממקורות יהודיים), תוכניות אחרות מתייחסות לשם המרכז לזהות יהודית שמעביר את הפעילות. יתרה מכך אחת התוכניות מתייחסת לכל איגוד המרכזים

שצוינו פועלות בליווי משרד החינוך.

כל התוכניות שנבחנו הופעלו יחדיו 78 פעמים, אך רק 11 תוכניות הופעלו יותר מפעם אחת. בממוצע כל תוכנית המשתייכת לאיגוד זהות הופעלה כ-3 פעמים (9 התוכניות הפועלות במסגרת איגוד זהות אחראיות ל-28 הפעלות – 36% מההפעלות). זאת בעוד שכל תוכניות שאינה משתייכת לאיגוד זהות הופעלה בממוצע כפעם וחצי.

תרשים 2: תוכניות לפי פיקוח המוסדות להם הן מיועדות

85% מההפעלות היו בחינוך הממלכתי ו-12% היו בחינוך הממלכתי-דתי. שאר ההפעלות היו בבתי ספר חרדיים.

כל הפעלות התוכניות המשתייכות לאיגוד זהות התבצעו בחינוך הממלכתי.

במאגר התוכניות החיצוניות המקוון מצוין היקף הפעילות של תוכניות שבעת רישומן למאגר כבר היו פעילות במערכת החינוך, אך מהיחידה לניהול תכניות ושותפויות בין-מגזריות הובהר כי נתון זה הוזן על-ידי המפעילים ומידת הדיוק והעדכניות שלו משתנה.²⁰ למרות התוקף המוגבל של נתון היקף הפעילות המצוין במאגר, ולאור העובדה שגם הנתונים שהוצגו לעיל, המבוססים על דיווחי מנהלי מוסדות למשרד, אינם מייצגים את הנעשה בכלל המערכת, בחרנו להציג גם את נתוני היקף הפעילות של 40 התוכניות שנבחנו, כפי שאלו מופיעים במאגר המקוון. לפי נתוני המאגר תוכניות אלו הופעלו כ-5,389 פעם בבתי ספר ו-1,355 פעם בגני ילדים. 20% מההפעלות בבית הספר ו-15% מההפעלות בגני הילדים היו של תוכניות המשויכות לאיגוד זהות.²¹ בנספח ניתן לראות את נתוני ההפעלות שדווחו על-ידי מנהלי בתי-ספר לצד נתוני הדיווח העצמי שהזינו הגופים השונים על מספר ההפעלות במוסדות חינוך.

לזהות יהודית ברחבי הארץ, ולכן היא חופפת תוכניות אחרות שמתייחסות גם הן למרכזי זהות יהודית. ראו בנספח את פירוט התוכניות.

²⁰ מיכל עוז-ארי, מנהלת היחידה לניהול תכניות ושותפויות בין-מגזריות, דוא"ל, 16 ביולי, 2017.

²¹ כאמור, מאגר התוכניות כולל בין השאר תוכניות שהן בעצם שם המרכז לזהות יהודית שמעביר את הפעילות, ואחת התוכניות מתייחסת לכל איגוד המרכזים לזהות יהודית ברחבי הארץ, ולכן היא חופפת תוכניות אחרות שמתייחסות גם הן למרכזי זהות יהודית. לכן בכל הנוגע לפעילות איגוד המרכזים לזהות יהודית יתכן שקיימת חפיפה בהיקף הפעילות המצוין במאגר.

5. הוראת היהדות בבתי הספר הממלכתיים

ועדת שנהר אשר הגישה את הדוח המסכם את עבודתה לשר החינוך בשנת 1994,²² מונתה לשם בדיקת מצב לימודי היהדות בחינוך הממלכתי. הוועדה הגיעה למסקנה כי מעמדם של מקצועות היהדות ירד בכל שלבי החינוך,²³ והמליצה על כמה עקרונות בתהליך הלמידה שמטרתם לקרב את תלמידי החינוך הממלכתי אל היהדות ובהם חתירה ללימוד מקצועות היהדות באופן שידגיש את אופיים כמקצועות הומניסטיים, מנחילי תרבות וערכיים, המעניקים כלים לבניית השקפת עולם; הימנעות מהעמדת לימוד תולדות עם ישראל, יצירתו ותרבותו בהקשר של הסתגרות או הטפה; שימת דגש על היותם של המורים והמחנכים של המקצועות האלה "בעלי השקפת עולם ואורח חיים המקובלים על הציבור החילוני לגווניו, בהתאם לאופי השונה של הקהילות שאותן משרתים בתי הספר".²⁴

מאז פרסום דוח שנהר עברה סוגיית לימודי היהדות בחינוך הממלכתי גלגולים רבים. משרד החינוך סקר לבקשתנו את עיקריהם²⁵:

- בשנת 1999 הוקם **מטה שנהר-קרמניצר** אשר הופקד על יישום המלצות דוח שנהר (והמלצות דוח קרמניצר לחיזוק התודעה האזרחית המשותפת). המטה הפעיל תוכניות לשלבי החינוך השונים, חלקן תוכניות העשרה וחלקן תוכניות חובה.
- בשנת 2003, בתקופת כהונתה של שרת החינוך לימור לבנת, החלה לפעול **תוכנית מאה המושגים** במורשת, ציונות ודמוקרטיה, שיועדה לתלמידי חטיבות ביניים בבתי ספר דוברי עברית וערבית, תוך התאמת המושגים לכל מגזר. היקף התוכנית היה כשעה שבועית בכל כיתה.
- באותה תקופה הונהג תקציב ייעודי לתגבור לימודי יהדות (תלמי"י), שהיה מיועד לחינוך הממלכתי והממלכתי-דתי, ונועד לסייע לבתי ספר להרחיב תכניות ביהדות כגון הוספת שיעורים ופעילויות חווייתיות, מעבר לתוכניות הלימודים הקבועות.
- בשנת 2008, בתקופת כהונתה של השרה יולי תמיר, גובש מתווה להוראת תרבות ישראל. עקרונות התוכנית היו פלורליסטיים-ערכיים בדגש על רלוונטיות ואקטואליות בנושאים מגוונים כמו מעגל המשפחה, מעגל החברה ומעגל הקהילה. התוכנית נלמדה בהיקף של שתי שעות לימוד שבועיות בכיתה ז' ושעת לימוד אחת בכיתה ח'.
- בשנת 2010, בתקופת כהונתו של השר גדעון סער, פותחה תוכנית לימודים חדשה – תרבות ישראל ומורשתו. התוכנית נקבעה כמקצוע חובה בכיתות ה'–ח' בהיקף של 2–4 שעות לימוד שבועיות בכיתות היסודי ו-4 שעות לימוד שבועיות בחטיבת הביניים.
- בשנת 2014, בתקופת כהונתו של השר שי פירון, החל פיתוח תוכנית לימודים חדשה בתרבות יהודית-

²² ועדת שנהר, "עם ועולם": תרבות יהודית בעולם משתנה, המלצות הוועדה לבדיקת מצבם של לימודי היהדות בחינוך הממלכתי, אוגוסט 1994.

²³ ירידה זו באה לידי ביטוי בצמצום שעות ההוראה; בירידה במספר התלמידים שבחרו להיבחן במקצועות היהדות מעבר לבחינות החובה ובמספר הסטודנטים שבחרו ללמוד ולהכשיר את עצמם להוראה במקצועות אלו; בקושי לפתח תוכניות לימודים ודרכי עבודה חדשניות בתחום.

²⁴ לפירוט נוסף ראו דוח הוועדה וכן: איתי פידלמן, **היבטים אחדים של מצב לימודי היהדות בחינוך הממלכתי**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 8 במרס 2010.

²⁵ יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

ישראלית, לכיתות א'–ט'. התוכנית אושרה והטמעתה כמקצוע ליבה החלה בתקופת כהונתו של שר החינוך הנוכחי, נפתלי בנט. מידע נוסף על התוכנית הנוכחית יובא מיד.

החל משנת הלימודים תשע"ז (2016/17) נלמד בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים מקצוע חדש – תרבות יהודית ישראלית, אשר נועד לחשוף את התלמידים לעולם היהדות ולארון הספרים היהודי. לימוד התוכנית בכיתות א'–ב' הוא על פי בחירת מנהלי בתי הספר. בכיתות ג'–ו' המקצוע נלמד בהיקף של חמש שעות לימוד על פני ארבע שנים ובחטיבת הביניים, חמש שעות על פני שלוש שנים.²⁶

בעוד שמתיאור השינויים בתחום מאז פורסם דוח שנהר נראה כי חלו תהפוכות רבות, וכי עם חילופי השרים הממונים על המשרד התרחשו גם שינויים דרמטיים בתחומי הוראת היהדות במערכת, על פי תשובת משרד החינוך על פנייתנו, מקצוע הלימודים החדש הוא שיאו של תהליך שהתרחש במשך כ-25 שנה. **עקרונות המקצוע נקבעו על ידי חברי ועדת המקצוע והם תואמים את רוח ועדת שנהר.** תוכנית הלימודים החדשה נועדה להמשיך, להרחיב ולהעמיק את המהלך שהתבצע באמצעות לימוד מקצוע "תרבות ישראל ומורשתו" לשכבות גיל נוספות לאור חשיבות הנושא והצורך שיש בבתי הספר. עד הקמת המקצוע, בתי ספר שרצו ללמד את ארון הספרים היהודי-ישראלי בשכבות גיל בהן לא הייתה תוכנית לימודים (כיתות א-ד, כיתה ט) נדרשו לעשות זאת על בסיס המשאבים שלהם או לפנות לעזרה של גופים חיצוניים. לפי תשובת המשרד, תוכנית הלימודים הנוכחית מהווה לקיחת אחריות מלאה של המשרד על הוראת התרבות היהודית-ישראלית, עד כיתה ט'. התוכנית אמורה לאפשר לכל בוגר מערכת החינוך הממלכתית להכיר את תרבותו ולהרגיש שייך אליה.²⁷

לצד יצירת רצף פדגוגי עד כיתה ט', התוכנית מבקשת לשלב בין המגמה לעסוק בזהות יהודית באופן רב-תחומי, יצירתי וחוויתי – כמתבקש מן המושג "תרבות" – לבין ההכרח לפתח בסיס ידע ומיומנויות של אוריינות ולמידה המתחייבים מהאופי הדיסציפלינארי של לימודי היהדות ושל השפה היהודית, כשבראשם תורה-שבעל-פה ומחשבת ישראל, ולצדם תחומים תומכי זהות נוספים כמו ספרות ולשון עברית, היסטוריה של עם ישראל, מורשות אחרות ותרבות העולם, ועוד. זאת ועוד, התוכנית מנסה לענות על צורכי התלמידים המגיעים מבתים חילוניים, שרבים מהם חשים נתק בין זהותם הישראלית לזהותם היהודית, וכן על צורכי התלמידים המגיעים מבתים מסורתיים שאינם מוצאים בתוכנית הלימודים הקיימת מספיק תכנים יהודיים משמעותיים, וגם לא ביטוי מספק למורשת המשפחתית שלהם.²⁸

לדברי המשרד, משמעות נוספת של הקמת המקצוע היא העובדה שעתה קיים פיקוח כולל ומסודר על כלל לימודי היהדות הפורמליים בכיתות א'–ט' בבתי הספר הממלכתיים – עתה יש לכל בית ספר, מנהל ומורה כתובת במשרד החינוך, התוויית דרך מוגדרת, ספרי לימוד מפוקחים ומאושרים של המשרד, הכשרות מורים והשתלמויות מפוקחות שמובלות על ידי המשרד, כבכל מקצוע אחר.²⁹

²⁶ משרד החינוך, [אתר המקצוע, תרבות יהודית ישראלית](#), כניסה: 27 בדצמבר 2017; משרד החינוך, [תרבות יהודית-ישראלית: תוכנית הלימודים בחינוך הממלכתי לכיתות א'–ט'](#), תשע"ז.

²⁷ יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

²⁸ שם.

²⁹ שם.

חוזר מנכ"ל [תשעז/11: המקצוע תרבות יהודית-ישראלית](#) מגדיר כי **המקצוע החדש יילמד על ידי מורים מצוות בית הספר בלבד**. כדי לאפשר התמקצעות של המורים המלמדים, נפתחו ברחבי הארץ מסלולים להרחבת הסמכה ולתואר שני המותאמים לתחום הדעת.³⁰ בנוסף לסיוע בשכר הלימוד שלו זכאי כל מורה על-פי תקנות המשרד, חוזר המנכ"ל קובע כי מלגת קיום חד-פעמית תוענק לכל מורה שיבחר באחד המסלולים.

תוכנית הלימודים מדגישה את חשיבותה של החוויה כמרכיב מרכזי בלמידה משמעותית ומעוררת השראה, בדמות: פעילויות חברתיות שונות, משחק, סיור באתרי מורשת ובנופי הארץ, טקסים, אומנויות, בתי מדרש, פעילות קהילתית. החוויה משמשת כמרכיב חשוב בלימוד הפורמלי והן כתוספת בתחום הבלתי-פורמלי – לצד תוכנית הלימודים של המקצוע מוצע להעשיר ולהשלים את הוראת המקצוע בדרך של לימוד חווייתי. לבתי הספר מוצע סל פעילויות **מסובסד לשם השתתפות בשתי פעילויות בכל שנת לימודים** (כל פעילות תימשך 2–6 שעות ולא יותר משלושה מפגשים). בשנת הלימודים תשע"ח הוצע סבסוד בסך עשרה ש"ח לתלמיד עבור פעילות **מרשימת פעילויות של גופים חיצוניים** שאושרה בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים. סבסוד בסך 15 ש"ח לתלמיד יינתן לבתי ספר יסודיים עבור פעילויות חווייתיות שנבנו על ידי צוות בית הספר ושהצעותיהם אושרו.³¹ **לרשות בתי הספר מגוון פעילויות שהוכנו על ידי גופים חיצוניים, אשר אושרו על ידי הפיקוח על הוראת המקצוע.**³²

ממשרד החינוך נמסר כי לשם אישור התוכניות פרסם משרד החינוך קול קורא בו פורטו הקריטריונים בהם נדרשות התוכניות המוצעות לעמוד. בין הקריטריונים שהוזכרו בתשובת המשרד³³:

- פעילות חווייתית באופן בולט, מגוונת ומעשירה, מעבר לפעילויות השוטפות בשגרת בית הספר.
- הפעילות תהיה רלוונטית ומותאמת לעולמם, לערכיהם ולאורחות חייהם של תלמידי בתי"ס הממלכתיים.
- הפעילות תדגיש את היהדות כתרבות, כשפה וכלאום.
- הפעילות תשקף ותיתן מקום ומענה לרב גונית של החברה היהודית על מגוון זרמיה, קהילותיה וקולותיה.³⁴
- הפעילות תציג תפיסה פתוחה של היהדות, ותימנע מכל הטפה או הבעת עמדה חד-צדדית.
- הפעילות תהיה מיועדת לכיתות מעורבות של בנים ובנות יחדיו.

³⁰ מפמ"ר המקצוע, מר יובל סרי, ציין בדיון ועדת השקיפות כי להערכתו במהלך שבע השנים האחרונות הוכשרו כ-1,000 מורים להוראת תחום הדעת. [פרוטוקול מס' 98 מישיבת הוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפות לציבור](#), 17 ביולי 2017.

³¹ חטיבת ביניים תהא זכאית לסבסוד של עד שתי פעילויות לתלמיד ובסך הכל, עד 20 ש"ח לתלמיד. בית ספר יסודי יהא זכאי לסבסוד של עד שתי פעילויות לתלמיד ובסך הכל, עד 20 / 25 / 30 ש"ח לתלמיד (בהתאם לסוג הפעילות שנבחרה).

³² יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017; משרד החינוך, חוזר מנכ"ל תשעז/11, סעיף 5-9.15 [המקצוע תרבות יהודית-ישראלית](#), 4 ביולי 2017; אתר המקצוע תרבות יהודית ישראלית, [סבסוד פעילויות למידה חווייתית](#), כניסה: 26 בדצמבר 2017.

לפירוט התוכניות החיצוניות ראו את [רשימת התוכניות המוצעות](#) באתר משרד החינוך.

³³ יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

³⁴ מפמ"ר המקצוע, מר יובל סרי, ציין בדיון ועדת השקיפות כי מתוך 281 תכניות המוצעות במסגרת הפעילות החווייתית, 224 תכניות הן של גופים שהם לא אורתודוקסים – של חילונים ופולורליסטים. [פרוטוקול מס' 98 מישיבת הוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפותו לציבור](#), 17 ביולי 2017.

- רק גופים שמופיעים במאגר התוכניות החיצוניות יכולים להגיש הצעה לפעילות חווייתית.
- תינתן עדיפות לתכניות אשר תופעלנה בשיתוף המורים תוך בניית היכולות של הצוותים.

עוד נמסר ממשד החינוך כי לצד פרסום הקריטריונים התקיימה פגישה של צוות המקצוע עם כל אחד מהארגונים על מנת להבהיר את רוח המקצוע, את מטרותיו ואת מטרותיה של הפעילות החווייתית. **צוות המקצוע מפקח באופן שוטף על הגופים והפעילויות**: פגישות שוטפות עם הארגונים לאורך שנת הלימודים, ביקור בלפחות פעילות אחת של כל אחד מהגופים על מנת לבחון את הפעילות וכולל מתן משוב לגופים, קשר רציף עם בתי הספר וקבלת משוב מצוותי ההוראה בבתי הספר על הפעילויות השונות. המשרד שומר לעצמו את הזכות להסיר מסל הפעילות החווייתיות פעילות אשר יתגלה כי אינה תואמת את הקריטריונים שזכרו לעיל.³⁵

לפי אתר האינטרנט של המקצוע והקול הקורא לבתי הספר לבקשות לסבסוד פעילות, התכניות המוצעות לבחירה אומנם אושרו על ידי הפיקוח על הוראת המקצוע בהתבסס על המידע שנמסר על ידי הגופים והתאמתו לתוכני תוכנית הלימודים ולרוח התוכנית, אך **על בית הספר לוודא עם המפעילים שהפעילות המוזמנת והמבוצעת אכן תואמת לתוכן שאושר ומתאימה לערכי בית הספר ולאופייה הייחודי של קהילת בית הספר. באתר המקצוע מצוין גם כי העברת כל הפעילויות צריכה להיעשות על ידי אנשי מקצוע ולא על ידי מתנדבי שירות לאומי או שנת שירות.**³⁶

ממשרד החינוך הובהר שההתקשרות הכספית נעשית בין בתי הספר לגוף המוזמן ומשרד החינוך אינו צד בהתקשרות זו, ואינו מתקצב את הגופים.³⁷ יחד עם זאת מבחינה ראשונית עולה כי לפחות חלק ממוסדות הציבור אשר מקבלים תמיכה תקציבית מהאגף לתרבות יהודית במשרד החינוך לשם ביצוע פעילות להעמקת החינוך היהודי, כפי שמופיע ברשימת המוסדות באתר האגף (על המרכזים להעמקת החינוך היהודי ראו בפרק הבא),³⁸ נמצאים גם ברשימת הגופים שמציעים תוכניות מאושרות במסגרת הלימוד החווייתיים במקצוע הלימוד תרבות יהודית-ישראלית.³⁹

משרד החינוך העביר לבקשתנו נתונים על היקף פעילויות הלימוד החווייתיות שבוצעו עד כה: בשנת תשע"ז השתתפו בפעילויות כ-150 אלף תלמידים ב-332 בתי ספר ב-90 רשויות (מתוך כ-1,250 בתי ספר ממלכתיים). מתוך 332 בתי הספר, 91 העבירו פעילות באמצעות צוות המורים של המוסד (כאמור, כדי לעודד בתי ספר לקיים פעילות באמצעות צוות ההוראה של בית הספר, הועלה הסבסוד לפעילות עצמית בשנת הלימודים תשע"ח ב-50% ביחס לבית ספר שמקיים פעילות באמצעות גוף חיצוני). בשנת תשע"ח, עד כה, כ-600 בתי ספר הזמינו פעילות והיעד לשנת תשע"ט הוא השתתפות של 900 בתי ספר (75%).

³⁵ יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

³⁶ משרד החינוך, אתר המקצוע תרבות יהודית ישראלית, [סבסוד פעילויות למידה חווייתיות](#), כניסה: 26 בדצמבר 2017; [קול קורא לבתי ספר להגשת בקשות לסבסוד פעילויות למידה חווייתיות](#), יוני 2017.

³⁷ יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

³⁸ משרד החינוך, [רשימת המרכזים להעמקת חינוך היהודי](#), כניסה: 27 בדצמבר 2017.

³⁹ משרד החינוך, [ריכוז פעילויות גופים שאושרו - תשע"ח](#).

6. פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי

אגף תרבות יהודית מעניק תמיכות כספיות לפעילות ארגונים להענקת חינוך העשרתי לילדים ובני נוער הלומדים במערכת החינוך הממלכתי, לשם הקניית מושגי יסוד וערכי יהדות בסיסיים. זאת במטרה להעמיק את הידע של הילדים והנוער ולהביא לפיתוח רגשי הזדהות עם העם היהודי, הארץ והמורשת היהודית. במבחני התמיכה בפעילות המרכזים מצוין כי המטרה העיקרית של המרכזים היא להוסיף ממדים של ידע וחוויית להוראת היהדות בבתי הספר הממלכתיים. על-פי אתר האינטרנט של אגף תרבות יהודית במשרד החינוך, הפעילות המועברת על ידי בנות שירות לאומי ומורות חיילות באה כהשלמה וכחיזוק להוראת מקצועות היהדות על ידי המורים בבתי הספר.⁴⁰ כאמור, בכל הנוגע לתוכניות החיצוניות המאפשרות לשימוש במסגרת הלימוד החווייתי של מקצוע הלימוד תרבות יהודית-ישראלית (שבהן נכללות כאמור גם תוכניות המועברות על ידי מרכזים להעמקת החינוך היהודי), העברת כל הפעילויות צריכה להיעשות על ידי אנשי מקצוע ולא על ידי מתנדבות שירות לאומי. המרכזים רשאים לגבות תשלום מבתי הספר עבור הפעילות (התמיכה אינה מכסה את כלל ההוצאות ונוהל שר האוצר מחייב את העמותות בהשתתפות עצמית) אך למשרד החינוך אין נתונים על הגביה בפועל.⁴¹

על-פי משרד החינוך, פעילות המרכזים החלה להיות מתוקצבת בשנת 1993 (עוד לפני פרסום דוח ועדת שנהר), מתוך צורך שעלה מבתי הספר לפעילויות חווייתיות משלימות לשיעורים הקיימים במערכת ולחומרים הנלמדים באופן פרונטלי. עד שנת 2005 נתמכו במסגרת תקנת התמיכה גם פעילויות שהתבצעו בבתי הספר של החינוך הממלכתי-דתי, אולם בשנת 2006 הוחלט למקד את פעילות מרכזי הזהות בבתי הספר הממלכתיים בלבד.⁴² להלן יוצגו נתונים על היקף פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי בשנים האחרונות.

לוח 2: היקף פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי, 2014–2017⁴³

שנה	סכום התמיכה (בש"ח)	מספר המרכזים הנתמכים	תמיכה ממוצעת למרכז (בש"ח)	מספר מוסדות החינוך בהם התקיימה פעילות
2014	18,179,629	43	422,782	710
2015	17,927,957	40	448,199	710
2016	15,113,226	43	351,470	752
2017	16,150,154	48	336,462	811

מהנתונים המוצגים לעיל עולה כי בשנים האחרונות חלה ירידה בהיקף התמיכה הניתן במוצע לכל מרכז. עוד נמסר ממשרד החינוך כי בכל מוסד חינוכי בו התקיימה פעילות ניתנו במוצע כ-10–12 שעות הדרכה

⁴⁰ משרד החינוך, מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד החינוך במוסדות ציבור להעמקת החינוך היהודי לשנת 2018; משרד החינוך, אתר האגף לתרבות יהודית, כניסה: 9 בינואר 2017.

⁴¹ איתיאל בר לוי, מנהל האגף לתרבות יהודית במשרד החינוך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 28 בדצמבר 2017.

⁴² ש.ם.

⁴³ ש.ם.

בשנה. בשלוש שנות הלימוד האחרונות שובצו לפעילות המרכזים 180–220 מתנדבות שירות לאומי, מורות חיילות או מתנדבי שנת שירות, בכל שנה. בממוצע בכל מרכז היו בכל שנה 5–6 מתנדבות.⁴⁴

מבחינת התמיכה מגדירים את הארגונים הרלוונטיים לקבלת התמיכה כ**מרכזים להעמקת החינוך היהודי ומוסדות ציבור הפועלים ברוח דוח ועדת שנהר**. עוד מצוין במבחנים כי השתלמויות ומערכי פעולה של מוסדות שהוכרו כפועלים ברוח דוח שנהר ייפוקחו על-ידי מטה שנהר, וכי לפעילות ברוח דוח ועדת שנהר שתימצא זכאית לתמיכה לפי המבחנים (לפי קביעת הפיקוח של מטה שנהר), תינתן תוספת של 30% לניקוד הכולל שהוענק לה לשם קביעת סכום התמיכה; מטה שנהר יפרסם באתר האינטרנט שלו לא יאוחר מ- 30 יום לפני המועד האחרון להגשת בקשות התמיכה את אמות המידה לפעילות ברוח דוח שנהר וכן יפרסם, לאחר בחינת הבקשות, את רשימת המוסדות שהוכרו כפועלים ברוח הדוח וזכו לתוספת.⁴⁵

בעוד שהדבר לא נאמר מפורשות בתשובת משרד החינוך על פנייתנו בנושא,⁴⁶ למיטב הבנתנו מטה שנהר אינו פעיל בשנים האחרונות. לאור זאת, **נשאל האגף לתרבות יהודית מי קובע את הקריטריונים לתמיכה בפעילות ברוח דוח ועדת שנהר, ומי מפקח על פעילות זו**. מהאגף נמסר כי ההחלטה בדבר תמיכה במרכזים מתקבלת במסגרת ועדת תמיכות משרדית, בה חברים נציג הייעוץ המשפטי, נציג חשבות המשרד ונציג האגף לתרבות יהודית. עוד נמסר כי הגופים הפונים בבקשות לתמיכה נבחנו בהתאם לקריטריונים המשרתים את מטרת התמיכה, כפי שפורסמו לציבור הרחב, וכי בהתאמה לדוח שנהר הוגדרו הקריטריונים באמצעותם נבחנו המרכזים בהיבט התוכני, ובהם: חתירה ללימוד מקצועות היהדות באופן שידגיש את אופיים כמקצועות הומניסטיים, מנחילי תרבות וערכים, המעניקים כלים לבניית השקפת עולם; ניהול דיונים בנושאים השנויים במחלוקת כשמטרתם גיבוש עמדה של התלמיד, תוך התייחסות לעמדות השונות; לימוד מנהגים ומקורות מגוונים של עדות וזרמים בעם היהודי; הימנעות מהעמדת לימוד תולדות עם ישראל, יצירתו ותרבותו בהקשר של הסתגרות או הטפה; שימת דגש בהיותם של המורים והמחנכים של המקצועות האלה בעלי השקפת עולם ואורח חיים המקובלים על הציבור החילוני לגווניו, בהתאם לאופי השונה של הקהילות שאותן משרתים בתי הספר.⁴⁷ **יצוין כי קריטריונים אלו אינם מופיעים במבחני התמיכה, וכי מתשובת משרד החינוך לא ברור היכן הם מפורסמים** (מלבד בדוח ועדת שנהר).

ממשרד החינוך נמסר עוד בהקשר זה כי מסקנות ועדת שנהר קבעו, כי יש לחזק את הקשר של תלמידי מערכת החינוך למורשת ישראל, וכי מרכזי הזהות מספקים בהקשר זה פעילות ההעשרה חווייתית העומדת בהלימה לרוח הדוח. בתשובת המשרד הודגש כי פעילות המרכזים אינם נכפית על מנהלי בתי הספר, אלא מהווה חלק ממגוון התכניות החינוכיות החיצוניות המוצעות לבתי הספר בנושאים השונים, וכי המשרד סומך על שיקול דעתם של מנהלי בתי הספר בבחירת פעילות ההעשרה, בהכירם את הקהילה בה הם חיים ואת אורחות החיים בבית הספר. עוד צוין, כי רכזי ההדרכה של מרכזי הזהות נמצאים בקשר מתמיד עם אגפי החינוך ברשויות המקומיות ובכל בית ספר שבו מתבצעת פעילות נעשית התאמה לתכנית המועברת להשקפת עולמו וערכיו של בית הספר, ככל שנדרש.

⁴⁴ ש.ם.

⁴⁵ משרד החינוך, **מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד החינוך במוסדות ציבור להעמקת החינוך היהודי לשנת 2018**.

⁴⁶ יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

⁴⁷ איתיאל בר לוי, מנהל האגף לתרבות יהודית במשרד החינוך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 28 בדצמבר 2017.

כאמור במסמך הקודם בנושא, במבחני התמיכה במרכזים להעמקת החינוך היהודי,⁴⁸ מצוין כי השתתפות התלמידים בפעילות בגינה ניתנת התמיכה אינה חובה מטעם בית הספר ועל המפעיל ובית-הספר להבהיר זאת בכתב להורי התלמידים. במסמך הקודם צוין כי משמעות הכללתה של הוראה זו במסמך המפרט קריטריונים לתמיכה בגוף מסוים אינה ברורה, ונראה כי אם משרד החינוך מעוניין ביישומה אזי יתכן כי ראוי לשקול את הכללתה בהוראות המופנות ישירות למוסדות החינוך כגון חוזרי מנכ"ל משרד החינוך (ככל שהדבר לא נכלל בהם כיום). משרד החינוך נשאל אודות אכיפת הוראה זו והפיקוח על קיומה, ומסר במענה כי פעילות המרכזים היא פעילות העשרה תוספתית שמתקיימת רק במוסדות שמנהליהם בחרו בכך. לדברי משרד החינוך לכל מוסד חינוכי יש מפקח, שבין יתר תפקידיו, מוטלת עליו האחריות לבדוק אילו תכניות חיצוניות משולבות במוסד החינוכי והלימתן לתכנית העבודה השנתית של המוסד ויעדי המשרד. עוד נמסר כי ככלל, משרד החינוך ממליץ לבתי הספר לקבל את אישור ההורים בהפעלת תכניות חיצוניות, וכי (כפי שצוין בפרק 2 במסמך זה) בבתי ספר בנייהול עצמי יש חובה להביא ההצעה בפני הוועדה המלווה בה חבר גם נציג ההורים. ספציפית לעניין פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי ציין המשרד כי **מרכזי הזהות מונחים לעמוד בקשר עם מנהל בית הספר והמנהל נדרש להודיע על כך להורים ולקבל את אישורם. המפקח על המרכזים מטעם האגף לתרבות יהודית בודק את ביצוע דרישה זו.**

מבחינה ראשונית עולה כאמור, כי לפחות חלק מהמרכזים להעמקת החינוך היהודי אשר נתמכים תקציבית על ידי משרד החינוך על-פי אתר האגף לתרבות יהודית,⁴⁹ נמצאים גם ברשימת הגופים שמציעים תוכניות מאושרות במסגרת הלימוד החווייתי במקצוע הלימוד תרבות יהודית-ישראלית,⁵⁰ תוכניות שמשרד החינוך מסבסד את הפעלתן בבתי הספר. לאור זאת **עולה שאלה בדבר נחיצות המשך התמיכה התקציבית בפעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי לאור כניסת מקצוע הלימודים החדש "תרבות יהודית-ישראלית" לתוכנית הלימודים בבתי הספר.** משרד החינוך נמסר בהקשר זה כי אין סתירה בין הטמעת מקצוע הלימודים החדש ובין פעילות המרכזים. מקצוע הלימודים תרבות יהודית-ישראלית מהווה חלק מתוכנית הלימודים הפורמלית, ובמסגרתו ניתנת כאמור עדיפות (הבאה לידי ביטוי בתקצוב גבוה יותר) להעברת הפעילות בידי צוות מורי בית הספר, ולא בידי גורמים חיצוניים. פעילות המרכזים להעמקת החינוך היהודי היא פעילות העשרה הנתונה לבחירת מנהלי מוסדות החינוך, בדומה לתוכניות העשרה במגוון תחומים אחרים. המשרד תומך בשיתוף פעולה עם המגזר השלישי, אשר תורם ומעשיר את הלמידה, והמנהל נהנה האוטונומיה לבחור אילו תכניות חיצוניות יופעלו בבית ספרו לצד תוכנית הלימודים הפורמאלית, בהכירו את צרכי ביה"ס צוות המורים והקהילה. למעלה משמונה מאות בתי ספר ברחבי הארץ נעזרים במרכזי הזהות. הפעילות מתקיימת במגוון בתי-ספר בכל הארץ, ואין מה שיעיד על נחיצות פעילותם יותר מכך שבתי הספר שבים ומבקשים את הפעילות.⁵¹

⁴⁸ משרד החינוך, [מבחנים לחלוקת כספי תמיכות של משרד החינוך במוסדות ציבור להעמקת החינוך היהודי לשנת 2018](#).

⁴⁹ משרד החינוך, [רשימת המרכזים להעמקת חינוך היהודי](#), כניסה: 27 בדצמבר 2017.

⁵⁰ משרד החינוך, [רשימת התוכניות המוצעות במסגרת הלימוד החווייתי במקצוע תרבות יהודית-ישראלית](#), כניסה: 27 בדצמבר 2017.

⁵¹ איתאל בר לוי, מנהל האגף לתרבות יהודית במשרד החינוך, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 28 בדצמבר 2017; יובל סרי, מפמ"ר תרבות יהודית-ישראלית במשרד החינוך, מכתב תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 28 בדצמבר 2017.

נספח: רשימת התוכניות בנושאי יהדות לגביהן דווח כי הופעלו במערכת החינוך בשנת תשע"ז ומטרות הגופים שהפעילו תוכניות אלו⁵²

התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד	תמצית התוכנית	קהל היעד ומספר הפעולות ⁵³	מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴
אומ"ץ מפעלים חינוכיים אומ"ץ - מפעלים חינוכיים אגף לתרבות יהודית	תכניות מגוונות בנושאי זהות, יהדות, תרבות ומורשת ישראל. התכנים מועברים בצורה חווייתית וייחודית בשילוב משחקים, הפעלות, סרטונים, משחקי מחשב והצגות - היוצרים מפגש חי ורלוונטי של התלמידים עם מעגל השנה, סיפורי ומאמרי אבות, טבע ויהדות, אישים לאורך ההיסטוריה, פרשת השבוע, ארץ ישראל, התמודדויות חברתיות, דילמות שונות בחיי היום יום וכדומה.	ממלכתי גן-ט' צוות חינוך מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 110 גנים - 60	אומ"ץ פועלת לקדם ערכים של זהות יהודית במסגרות ממלכתיות ומפעילה עשרות סניפים ברחבי הארץ. אומ"ץ מפעלים חינוכיים היא עמותה אשר פועלת מזה כ-20 שנה לקידום ערכים של זהות יהודית, קירוב לבבות וחיבור בעם ישראל. לאומ"ץ עשרות מרכזים פעילים ברחבי הארץ מהדרום ועד הצפון. המדריכות ובנות השירות שלנו פועלות מול מוסדות החינוך הממלכתיים ובפיקוח משרד החינוך. העמותה רואה לעצמה למטרה לייצר הלימה בין מערכת החינוך הממלכתית לבין ארון הספרים היהודי וזהות היהודית. אומ"ץ פועלת בגני ילדים, בתי ספר, חטיבות ביניים, תיכונים, מועדוניות, צהרונים, תנועות נוער, קייטנות, מתנ"סים ועוד. תוכניות החינוך של אומ"ץ נכתבות על ידי צוות פיתוח מנוסה ומתחקות אחר הממשק העדין שבין הישראליות והיהדות, ומדגישות תכנים חווייתיים תוך שילוב שיטות מתודיות שונות.	הקמה וניהול בית כנסת, ישיבה, כולל ותלמוד תורה. בניית שכונה דתית לחברי העמותה. פעילות צדקה וחסד. תמיכה לאברכים ותלמידים מצטיינים. שירותי הדרכה וחינוך תורני ציוני.
אורח חיים בריא- על פי רפואת הרמב"ם	הרמב"ם - "ממשה עד משה לא קם כמשה"- מה היה יחודו של רבי משה בן מימון. נעקוב אחר אורח חיו של הרמב"ם נלמד על ספריו ונבין את גדולתו.	ממ"ד א' ו'		לספק סעד ציבורי, רוחני וחומרי למכונים להשתלמות גבוהה למורי יהדות למבוגרים ולעם.

⁵² מיכל עוז-ארי, מנהלת היחידה לניהול תכניות ושותפויות בין-מגזריות, דוא"ל, 16 ביולי, 2017; משרד החינוך, [מאגר התוכניות החינוכיות החיצוניות](#), כניסה: 15 בדצמבר 2017.

⁵³ מספר הפעלות עליו דיווחו המנהלים ומספר ההפעלות כפי שהוזן במאגר המקוון על-ידי הגוף המפעיל. כאמור, מידת הדיוק והעדכניות של נתון זה משתנה.

⁵⁴ כפי שמופיע באתר גיידסטאר ישראל: <http://www.guidestar.org.il>.

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 11	בהמשך נלמד עצות לחיים טובים ובריאים יותר עפ"י תורתו של רמב"ם. נלמד להכין תרופות שיעזרו לנו בחיי היום יום. נחוה וניצור.	שוחרי "מורשת יעקב" אגף לתרבות יהודית
<p>איגוד המונה 40 עמותות הפועלות בפיקוח האגף לתרבות יהודית ומטה שנהר במסגרת משרד החינוך. איגוד זהות מפעיל 63 סניפים ב-135 רשויות ברחבי הארץ ביותר מ-700 בתי הספר, יסודיים ועל-יסודיים ברחבי הארץ, בפעילות חווייתית, ענפה וערכית בקהילה, בנושא הזהות היהודית ישראלית של כולנו.</p> <p>"זהות" קם כמענה לצורך שעלה בעקבות הפעילות בשטח, על-ידי העמותות שהפעילו בשעתו את המרכזים להעמקת הזהות היהודית. מאז, כאמור, הוקמו כ-60 מרכזים והעמותות המפעילות אותם הצטרפו גם הן כחברות ב"זהות". "זהות" בנוי, למעשה, מהאסיפה הכללית, הכוללת את כל ראשי העמותות החברות בו וממעגל מצומצם יותר של מקבלי החלטות – ההנהלה. למרות שכל מרכז שם דגש על נושאים שונים בהתאם לקהילה בה הוא נמצא, לכל המרכזים אותה המטרה: חיזוק וביסוס הזהות היהודית בקהילות ברחבי הארץ.</p> <p><u>חזון האיגוד</u>: חיזוק הסולידריות והמכנה המשותף בין חלקי העם; הפיכת היהדות והמורשת היהודית לאבן שואבת ומושא לגאווה, השתייכות והזדהות; יצירת גשר וקשר בין בני נוער וצעירים חילוניים ודתיים – ניפוץ תדמיות, הסרת מחיצות וחיזוק המכנה המשותף ליצירת תחושה של שותפות-גורל ואחדות</p>	<p>יצירת תשתית חינוכית וארגונית לפעילות ארצית של מרכזים להעמקת החינוך היהודי. הפעלת מערך הכשרה, הנחיה והשתלמות לעובדי המרכזים. הקמת מרכזיה פדגוגית וכתיבת תוכניות לימודים למרכזים. פרסום ומחשוב המרכזים.</p>	<p>ממלכתי גן-ט' מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 800 גנים - 100</p>	<p>מגוון תכניות לימודיות המציעות מפגש חי, עמוק וחווייתי של תלמידים עם התרבות היהודית - ישראלית. הפעילות עוסקת בתכנים וערכים חינוכיים הרלוונטיים ונוגעים לעולם הילדים בעקבות לוח השנה העברי ומקורות ישראל. התוכנית פועלת באמצעים מגוונים, מיוחדים ומעשירים - סרטים, משחקי מחשב, הצגות, הפעלות, מערכי שיעור חווייתיים ועוד.</p>	<p>זהות - איגוד המרכזים לזהות יהודית זהות - איגוד המרכזים לזהות יהודית (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעולות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
<p>אל עמי הינה עמותה (מלכ"ר) חינוכית, אשר שמה לה למטרה להעמיק את הזהות היהודית בחברה הישראלית, תוך יצירת מסגרות לימוד משותפות, המשלבות אלמנטים של לימוד מעמיק עם חוויה. אל עמי הוקמה בשנת 1986 ופועלת מעל 30 שנה למימוש חזון ומטרות העמותה. מעל 50,000 איש במגוון גילאים וסוגי אוכלוסיות נהנים מהפעילות של אל עמי, ומממשים את חזון העמותה.</p> <p>במשך השנים, אל עמי מעדכנת את האמצעים למימוש המטרות, תוך פיתוח מערכים ותכנים המותאמים למגוון רחב של גילאים.</p> <p>אל עמי משקיעה מאמצים ומשאבים בפיתוח טכנולוגי של מערכות, שיאפשרו לתת מענה גם בכמות המשתתפים בפעילות וגם בשדרוג האווירה. אל עמי רואה חשיבות רבה בהתאמת ובדינמיות של התכנים הרלוונטיים לחברה הישראלית.</p> <p>150 איש במעגלים שונים פועלים באל עמי, מהם עובדים קבועים, מרצים, מדריכים ומתנדבים. בנוסף, אחד ערכי החזון הוא שותפות ולאור זאת ישנם שותפים רבים הרואים את פעילות אל עמי כחלק ממימוש עצמי שלהם לצורך יצירת חברה טובה וערכית.</p>	<p>להעמיק את אחדות העם, ערכיו ואמונתו ע"י הסברה בכל הצורות והמסגרות האפשריות המתאימות.</p> <p>יעוד הארגון (Mission Statement): לימוד משותף של תכנים וערכים במורשת ישראל, ציונות ויהדות; הקניית מושגים וערכים בסיסיים ביהדות לילדים ולנוער בחינוך הממלכתי; העצמת הזהות והמורשת היהודית בקרב, נוער, ילדים ומבוגרים; העמקת אחדות העם והדגשת המשותף בין זרמים שונים בחברה הישראלית.</p>	<p>ממלכתי ו-י"ב צוות חינוך הורים מספר הפעולות דיווחי מנהלים: 5 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 110</p>	<p>חשיפת הזהות הישראלית דרך מפגש ולימוד משותף סביב מקורות יהודיים בגישה מאירה ומשמחת. התוכנית פועלת בצורה חווייתית ומעשירה על ידי אמצעים מגוונים הכוללים: מצגות, סרטים, הצגות, משחקי תפקידים וכו'. התוכנית עוסקת בין השאר בנושא חגים, ציונות, מנהיגות ומנהיגים, עשרת הדברות, חברת מופת, נתינה, הכנה לצה"ל, התמכרויות, אלימות ועוד.</p>	<p>אל עצמי אל עמי - אל עצמי (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית</p>
		<p>ממלכתי, ממ"ד גן-ט' צוות חינוך הורים מספר הפעולות</p>	<p>במסגרת התוכנית נחשפים המשתתפים לשרידי המורשת התרבותית של הארץ, מטפחים את המודעות לשמירה על עתיקות ישראל, ומתנסים במדע הארכיאולוגיה על תחומיו. המרכז הארכיאולוגי של רשות העתיקות מהווה גורם מקצועי המפתח ומפעיל תוכניות לימודים ותוכניות העשרה במתכונות ייחודיות, תוך מתן חשיבות להנחלת מורשת העבר לציבור התלמידים של היום ולאזרחי המחר. הפעילות נערכת כסדנאות פעילות בבית הספר או בשטח</p>	<p>ארכיאולוג צעיר רשות העתיקות</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי במאגר : בתי"ס - 80 גנים - 470	(חפירה ארכיאולוגית) במטרה להביא ליצור למידה מתוך התנסות ובאופן חווייתי.	
חברה המובילה בתחום הפקת אירועי תוכן ופרויקטים ייחודיים, למגוון רחב של קהלי יעד ואוכלוסיות שונות למעלה מ-17 שנה. החברה שמה לעצמה את החינוך לאבן דרך, כאשר במרכז חזון החברה - השאיפה להעצים ולהטמיע תכנים חינוכיים וערכים חברתיים, דרך אירועי קונספט אטרקטיביים, ערכיים ומהנים במיוחד.		ממלכתי, ממ"ד, חרדי גן-ח' מספר הפעילות דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי במאגר : בתי"ס - 12	תוכנית חינוכית בנושא מורשת ואהבת הארץ המעניקה הזדמנות להעצים את הזהות הישראלית בדרך מיוחדת ולחוות מסע ייחודי העובר בין מוקדי פעילות מאתגרים. התוכנית כוללת תפאורה מרהיבה הבנויה מדמויות ענק של ראשי ממשלה, רמטכ"לים, נשיאים ואנשי מפתח בחברה הישראלית, כרזות מייצגות מתקופת קום המדינה ועד היום (אישים, דמויות ואירועים מרכזיים) וכו'. במהלך התוכנית יתבקשו התלמידים לעבור מגוון משימות העוסקות בידיעת הארץ, מורשת, היסטוריה, התרבות הישראלית ואהבת הארץ, זאת תוך דגש על שיתוף פעולה קבוצתי.	ארץ אהבתי מיכל-סמילי הפקות חינוכיות בע"מ
התנועה ליהדות מתקדמת בישראל היא ארגון הגג של הקהילות והמוסדות הרפורמיים בישראל.	לפעול למען הכרה נוספת ע"י יהודים וע"י כל אדם בתכונות דתיות ומוסריות של צדק, שוויון אחווה ושלוש, להביא לתודעת העם בישראל את התורה ואת המנהגים של אבותינו ואימהותינו, בתאום עם ההתפתחות במחשבה וקידום המדע. מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, לפעול לקליטת עליה ולקיבוץ גלויות, לטפח מפעלי גמילות חסדים, ערבות הדדית, ייעוץ וליווי, לרבות סיוע משפטי לנוזקים, ולפעול	ממלכתי ה' מספר הפעילות דיווחי מנהלים : 1	התוכנית עוסקת בזיקה שבין עם ישראל לארץ ישראל בתפילה, במדרש, באגדה, בסיפורי חסידים, בשירי זמר ובשירת הגעגועים. לצד המקורות הכתובים נלמד על הקשר המיוחד של עם ישראל לארצו גם באמצעות היכרות עם חגי ישראל, עם ירושלים כבירת ישראל, עם מוסד הנשיאות וסמלי המדינה. התוכנית כתובה בהתאם למתווה המקצועי: "תרבות ישראל" במשרד החינוך.	ארץ אהבתי - בין עם לארצו תל"ם - התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
	למען קיומה של חברת מופת בישראל והכל ברוח מסורת ישראל מדורות, ערכיה של היהדות המתקדמת ועקרונותיה של מגילת העצמאות.	דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 25		המזכירות הפדגוגית (אגף מורשת)
<p>מכון שלום הרטמן הוא מרכז פלורליסטי למחקר ולחינוך החותר להשפיע על החיים היהודיים בישראל ובצפון אמריקה. באמצעות חדשנות במחקר, בהוראה ובתוכניות לימודים, ובעזרת תוכניות ההכשרה וההעשרה המקיפות והאינטנסיביות ביותר למנהיגים מקצועיים ולא-מקצועיים כאחד ברחבי העולם היהודי, אנחנו מעצבים מחדש את השיח היהודי על היהדות ועל ישראל ומניחים יסודות להמשכיות ולחיוניות יהודית במאה ה-21. עבודתנו מתמקדת בחמישה תחומי עניין:</p> <p>יהדות במאה ה-21: פיתוח רעיונות, נרטיבים ומוסדות יהודיים שמצטיינים בעמוד שדרה מוסרי, ברלוונטיות, בכוח משיכה וביכולת להתחרות בשוק הזהויות והרעיונות הפתוח של ימינו.</p> <p>פלורליזם דתי: תרומה לבנייה של עם יהודי ומדינת ישראל המכבדים הבדלים ומעלים אותם על נס ברוח "אלו ואלו דברי אלוהים חיים".</p> <p>מדינה יהודית ודמוקרטית: ביסוס יסודותיה של מדינת ישראל כמולדתו הדמוקרטית של עם ישראל, המחויבת בהענקת זכויות שוות לכל אזרחיה ובהבטחת חופש דת לכול.</p> <p>עמיות יהודית: גיבוש מחויבות חזקה של יהדות העולם ושל אזרחי ישראל אלה כלפי אלה כשותפים יקרים ושווים בפיתוחם העתידי של החיים היהודיים.</p>	<p>מטרות ציבוריות בלבד: חקר מקורות ישראל ולמוד מקורות עולם היהדות, בכל תקופותיה; העמקת הזדהות אזרחי מדינת ישראל עם יהדותם; העמקת תודעת הקשר בין היהודים היושבים בישראל לבין יהדות הגולה וזאת על בסיס המורשת.</p>	<p>ממלכתי</p> <p>ז"י</p> <p>מספר הפעילות</p> <p>דיווחי מנהלים: 1</p> <p>דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 55</p>	<p>תוכנית בארי הינה תוכנית להתחדשות לימודי תרבות ישראל בבתי ספר ממלכתיים ולהעמקת זהות יהודית-ישראלית מגוונת ופלורליסטית. התוכנית מתבססת על מקורות יהודיים קלאסיים, על יצירות עבריות מודרניות ועל עיסוק בסוגיות רלוונטיות לחיים בישראל. כמו כן, התוכנית פועלת לקידום לימודי היהדות והציונות, להעמקת הידע ותחושת המחויבות של התלמיד לגבי זהותו היהודית-ישראלית, להטמעת ערכי תרבות ישראל בקהילת בית הספר וסביבתו ופועלת כמיזם משותף של מכון הרטמן והמטה לתרבות ישראל.</p>	<p>בארי</p> <p>מכון שלום הרטמן</p> <p>המזכירות הפדגוגית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
יהדות והעולם: העמדת שער שמנהיגים נוצרים ומוסלמים יוכלו להיכנס בעדו ולבוא במגע עם היהדות ועם ישראל, לשם יציקת יסודות חדשים של הבנה ושיתוף פעולה.				
<p>בינ"ה – התנועה ליהדות חברתית – פועלת לקידום זהות יהודית ותרבות עברית, בדגש על צדק חברתי, והעצמה קהילתית. בינ"ה מפעילה ישיבות חילוניות בתל אביב, בירושלים ובבאר-שבע, מכינה קדם צבאית, גרעיני שנת שירות ונח"ל.</p> <p>תחת בינ"ה פועלים פרויקטים להעצמה קהילתית ברחבי הארץ בדגש על שכונות מוחלשות, ותכניות לימוד והעשרה שונות לקהל הרחב, בתי מדרש פלורליסטיים ותכניות בינלאומיות ליהדות בתפוצות.</p> <p>בינ"ה מאמינה בשיח סבלני ופתוח, רואה ביהדות ובצינונות מקורות השראה להמשך יצירתה של הישראליות העכשווית. אנו רואים את תפקידנו כנושאי הדגל היהודי בין הארגונים החברתיים, וכנושאי הדגל החברתי בין הארגונים היהודיים.</p>	<p>מטרות ציבוריות בלבד; הפעלה וניהול של המרכז הסמינריוני "אפעל"; פעולות תרבות השכלה ומחקר; תנועות נוער בארץ ובחו"ל; קליטת נוער וחברים בקיבוצים.</p>	<p>ממלכתי זי-ט' מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 2 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 20</p>	<p>בית המדרש הבין דורי מהווה נקודת מפגש ייחודית בין הורים לתלמידים. בעזרת מתודות שונות ומפגש עם מקורות מארון הספרים היהודי, התלמידים וההורים בוחנים אלו נושאים ערכיים ורלוונטיים לחיי היומיום בהקשר לטקסטים הנלמדים. בית המדרש הבין דורי מזמן את ההורים והילדים ללמידה ושיחה משותפת חווייתית ומרגשת.</p> <p>המפגש הבין דורי יוצר לימוד קהילתי המחבר ומגייס את המשתתפים (מורים, הורים ותלמידים) לקחת חלק בקהילה.</p>	<p>בית מדרש בין-דורי מרחבים חברה לחנוך ותרבות (בינ"ה)</p>
<p>עמותת בית מוריה הוקמה בשנת 1993 על ידי אישי ציבור מבאר שבע מתוך מטרה לקדם את החינוך היהודי-ציוני בעיר, לפעול הרבה להעמקת החינוך היהודי ולסייע במפעלי חסד ורווחה בקהילה.</p> <p>חזונה של בית מוריה הוא לפעול להרחבת תשתית של חיים תורניים-ערכיים בכל תחומי החיים של כלל תושבי העיר באר שבע וסביבתה, זאת באמצעות הפעלה של מגוון מוסדות חינוך ורווחה-קהילתית המיועדים לכלל האוכלוסייה, מהגיל הרך ועד גיל הזהב, תוך שותפות הדוקה עם מוסדות ציבוריים וממלכתיים בתחום.</p> <p>בית מוריה, המשתייכת לזרם הצינונות הדתית, שואפת לקדם מורשת של ערכים, זהות יהודית, הקשבה ודרך ארץ.</p>	<p>קידום החינוך היהודי - ציוני. פעילות להעמקת ערכים ולחינוך יהודי לילדים ונוער. פעילות רווחה וחסד בקרב הקהילה. פעילות לקירוב לבבות ולחיזוק רוח העם.</p> <p>קידום ושיפור ההישגים של הילדים ואוכלוסיות תת-משיגות. פעילות בקרב העולים החדשים ללימוד ערכי היהדות והצינונות. הקניית מושגים וערכים ביהדות בסיסית לילדים ובני נוער בגילאים 6-18 כחינוך העשרתי שלא במסגרת הלימודים הפורמליים. שרותי הדרכה וחינוך תורני-ציוני. עידוד וקידום מגורים בעיר באר שבע ופעילות בתחומי חינוך ורווחה- הפעלת כולל וישיבה וחלוקת מלגות לאברכים.</p>	<p>ממלכתי, ממ"ד גן-ו' מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 3 דיווח עצמי במאגר:</p>	<p>תוכנית שנתית הכוללת מגוון פעילויות בבתי הספר בנושאי יהדות, ציונות, ערכים וחברה. השיעורים מועברים בכיתות בתי הספר בדרך חווייתית בליווי אמצעי המחשה, הצגות ומשחקים ובשילוב אפקטים אור קוליים.</p>	<p>בית מוריה באר שבע בית מוריה באר שבע (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		בתי"ס - 25 גנים - 11		
<p>החוויה החינוכית מספקת תוכניות ערכיות ומוצרים חינוכיים לבתי ספר בכל רחבי הארץ מזה כ-19 שנה.</p>		<p>ממלכתי, ממ"ד ג'ז' מספר הפעלות דיווחי מנהלים : 4 דיווח עצמי במאגר : בתי"ס - 100</p>	<p>שרים מורשת היא תוכנית ייחודית שפותחה ע"י מומחים לזמר עברי ומורשת, ומועברת מזה כ-16 שנה בכ-100 בתי ספר בכל רחבי הארץ. תוכנית העשרה חינוכית שנתית לבתי ספר יסודיים, להנחלת ערכי אהבת המולדת והארץ באמצעות שירה מודרכת של מיטב שירי הזמר העברי לאורך התקופות ולימוד התכנים, הערכים והמורשת שהם מייצגים. אהבת הזמר העברי הינו מנוף להקניית ערכי אהבת המולדת, תוך חוויה מרגשת ומהנה לתלמיד כפרט ולבית הספר כולו. מסגרת התוכנית : שמונה מפגשים (מפגש אחד לחודש), בני שיעורים פדגוגיים, המועברים לשכבת כיתות ג' עד ו', על-ידי מדריכים-אמנים שעברו הכשרה מיוחדת להעברת התוכנית ותכניה. המדריכים מגיעים לבתי - הספר עם כל הציוד הנדרש - כלי נגינה, ציוד הגברה והקרנה. ביה"ס יקצה חלל המתאים לכמות התלמידים בשכבה. חלל שניתן להאפלה חלקית ובו קיר לבן או מסך. בכל מפגש התלמידים לומדים חמישה עד עשרה שירי ארץ-ישראל ואת התכנים והערכים ששירים אלה מייצגים.</p>	<p>בית ספר שר (שרים מורשת) קליר אסטטיקס בע"מ</p>
	<p>לחנך לאהבת תורה יראת שמים ושמירת מצוות ודבקות באמונה שלמה בדבר ה' ביד עבדיו הנביאים לישועת העם וגאולת הארץ בימינו. הקנית מושגים או ערכים ביהדות הבסיסית לילדים ובני נוער בגילאי 6-</p>	<p>ממלכתי גן-ח'</p>	<p>תוכנית "בשבילנו" מציעה העשרה חינוכית וערכית הנוגעת בעולמם הפנימי של התלמידים. התוכנית מפגישה את הילדים עם התרבות היהודית-ישראלית דרך פעילות מעמיקה, חווייתית ומהנה בה התלמידים לוקחים חלק</p>	<p>בשבילנו - לזהות יהודית ישראלית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
	18 כחינוך העשרתי שלא במסגרת הלימודים הפורמלית.	מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: 8 בתי"ס - 8 גנים - 1	פעיל. התכנים הם בעלי זיקה לתוכנית מפתח הלי"ב והיא עוסקת במגוון נושאים הקשורים לחגים, למעגל השנה ולמקורות ישראל. הפעילות מועברת באמצעים מיוחדים, עשירים ומגוונים, כגון: הצגות, משחקי מחשב, סרטים, הפעלות וכו'.	בשבילנו מרכז סיור ולימוד (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית
		ממלכתי ו' מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: 800 בתי"ס - 800	תוכנית דרשה אישית הינה תוכנית חווייתית "מפרשת השבוע לדרשה אישית" לעיצוב הדרשה האישית של התלמיד/ה. היכרות המנגישה מקורות יהודיים וישראלים תוך עיסוק ברלוונטיות שלהם לחיי התלמידים. בנוסף, התוכנית מאפשרת לתלמידים לעצב דרשה אישית בהתאם להשקפות, לדעות ולתחומי העניין שלהם ומעודדת הירתמות לנטילת אחריות ומחויבות בחיי היום יום.	דרשה אישית משרד החינוך (המטה לתרבות ישראל במזה"פ) המזכירות הפדגוגית (המטה לתרבות ישראל במזה"פ)
		ממלכתי, ממ"ד, חרדי גן-ב'	"הגן הרוקד" הינה תוכנית העשרה ללימוד ריקודי-עם בגיל הרך. ריקודי העם מהווים פן חשוב בתרבות ארצנו ובאמצעות תוכנית זו ודרך הריקודים והשירים אנו מחזקים אצל הילדים את אהבת הארץ. התוכנית פועלת להקניית	הגן הרוקד אדיר יוזמות

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 9 גנים - 450	ערכים חברתיים הכוללים שיתוף פעולה בקבוצה, טיפוח משמעת פנימית של הילד תוך מחויבות לריקוד בקבוצה, העשרה בתחום התנועה במרחב, לימוד מושגים משפת המחול, צעדי מחול קצב וכדומה והשימוש בהם. במסגרת התוכנית מתקיימת פעילות של הורים וילדים התורמת לחיזוק הקשר באמצעות הריקוד והיא נקראת "גשר לקשר בין הדורות".	חינוכיות (פוגל ענת)
מטרתנו להעמיק את הקשר של תלמידי בתי"ס הממלכתי, למורשת ישראל ולערכי היהדות, בזיקה לאהבת העם והארץ ואחדות ישראל. לפרוש בפניהם יריעה רחבת היקף על מורשתו היהודית והציונית של עם ישראל בכל התקופות ולהעניק לבני הנוער את החוליות החסרות במרקם הידע הקיים אצלם. כל זאת - בדרך חווייתית, יצירתית, מרתקת ומעניינת, המותאמת לתלמידים לפי שכבות הגיל ולפי הצרכים החינוכיים, החברתיים והערכיים בבתי הספר השונים. פעילויותינו ייחודיות, הן בנושאים שפיתחנו והן בדרך העברתם המגוונת, תוך שימוש באמצעים אורקוליים ומשחקים מעניינים ומרתקים.	הפצת היהדות בדרך חווייתית במסגרות פורמליות ולא פורמליות בקרב בני נוער ומבוגרים. פיתוח והקמת מקהלות למוסיקה ושירה יהודית. פעולות גישור ופיוס בין אוכלוסיות שונות במדינה במגזר היהודי. הקמת מרכזי חינוך, יעוץ, טיפול וחונכות.	ממלכתי גן-י"ב צוות חינוך הורים חיילים מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 12 גנים - 40	מיזם חינוכי-ערכי פורץ דרך המשלב קניית ידע בנושאי הזהות היהודית ישראלית, כישורי חיים, סיפורי המקרא, פרקי אבות, שורשים-בר/בת מצוה וחיבור אל המוסיקה לאורך ההיסטוריה היהודית. הפעילות סדנאית, מועברת בשעות שבועיות ומותאמת לכל שכבות הגיל בהלימה לתוכנית הלימודים, לחזון, ליעדים ולצרכים של המוסד החינוכי. התוכנית כוללת הפעלה יצירתית-לימודית וחווייה ווקאלית. ביצוע ההפעלות - ע"י הגרעין המוסיקלי של "החווייה היהודית", יצור דינמיקה מרתקת שתלווה בכלי נגינה בשיעורים, תוך כדי השמעת צלילים מרגשים ושירה בהקשר ללימוד נושאי תרבות ישראל, שורשים והעצמה אישית ורגשית. האנסמבל המוסיקלי ישתלב גם בטקסים ובאירועים הבית ספריים.	החווייה היהודית (זהות יהודית ציונית בשילוב מוסיקה) החווייה היהודית (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית
	חלוקת מזון לנזקקים. פעילות עם מפגרים. הקמת קרן גמילות חסדים. קירוב יהודים לערכי היהדות	ממלכתי	תוכנית שנתית וחווייתית הכוללת מפגשים העוסקים בחגי ישראל ובחודשי השנה העברית. בסדרת המפגשים בתוכנית,	העשרה לחגי ישראל

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
	<p>והמסורת. הפצת תורה. פעילות עם נוער וילדים. קיום מועדונים וקייטנות. פעילות עם אנשי גיל הזהב. הבאת אחדות בין כל שכבות העם.</p>	<p>גן-ז' מספר הפעילות דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי במאגר : בתי"ס - 3 גנים - 20</p>	<p>התלמידים נחשפים לסיפורי החגים ולתכנים ולערכים בכל חודש, זאת תוך הלימה לתוכנית משרד החינוך. בתוכנית משולבות פעילויות מיוחדות מתחום התאטרון והאמנות הכוללות למידה מגוונת והתנסותית, דגש על העצמת הפרט, חיזוק המסוגלות העצמית ותחושת השייכות. כל מפגש כולל פעילות שיא בהקשר לנלמד, לדוגמא: בתשרי - סדנת ייצור שופרות, בכסלו - יצירת חנוכיית ענק מלגו, בניסן - אפיית מצות וכו'.</p>	<p>עם כל הלב לכל אחד (בית חב"ד אבן יהודה)</p>
	<p>חיזוק הקשר בין עם ישראל להר הבית ולמקדש. הגברת התודעה בדבר מרכזיות הר הבית והמקדש במורשת ישראל. עידוד עליית יהודים להר הבית על פי ההלכה. פעילות חינוכית הכוללת הרצאות, סדנאות, סיורים לימודיים להכרת הר הבית ומשמעותו.</p>	<p>ממלכתי, ממ"ד, חרדי זי"י"ב צוות חינוך מנהלים הורים חיילים מספר הפעילות דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי</p>	<p>תוכנית לימודית הכוללת שיעור לתלמידים בכל הגילאים בנושאי מורשת הר הבית בצורה אינטראקטיבית והמועברת על-ידי צעירים חילונים ודתיים גם יחד: היכן היו בתי המקדש, היכן התחילה ההיסטוריה היהודית. משמעות הר הבית לעומת הכותל המערבי בימינו. משמעות הר הבית והעיסוק בו בקרב יהודים ממשפחות לא-דתיות ודתיות כאחד. הבנת המציאות והאתגרים סביב העיסוק בנושא. חיזוק הידע בנושא הר הבית והכרתו לעומק.</p>	<p>התוכנית לתודעת הר הבית הקרן למורשת הר הבית והמקדש</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		במאגר : בתי"ס - 2		
<p>חינוך תל"י (תגבור לימודי יהדות) מזמן שיח קהילתי מהותי בזהות יהודית-ישראלית ברוח פלורליסטית. חינוך זה שואף לעצב אישיות רחבת אופקים שעולמה מורכב הן מרובדי המורשת היהודית והן מרובדי התרבות הכללית. חינוך תל"י מבקש לחזק בקרב תלמידיו, תחושת שייכות ומחויבות לעם היהודי, למורשתו ולהמשכיותו. חינוך תל"י מחנך למעורבות חברתית ובכך תורם לעיצוב דמותה של החברה הישראלית כמדינה יהודית ודמוקרטית. חינוך תל"י נותן מענה לרצונם של הורים ושל צוותים חינוכיים להיות שותפים בעיצוב החינוך היהודי של ילדיהם, בהתאם למאפיינים הייחודיים של קהילת בית הספר, לצד חשיפתם לריבוי זהויות וכיבוד השונות. בכך מהווה חינוך תל"י חלופה חינוכית במסגרת החינוך הממלכתי.</p>	<p>לפתח, לקדם ולהעשיר את החינוך היהודי במערכת החינוך הממלכתית בישראל ובמסגרות קהילתיות נוספות ברוח עקרונות המנחים לחינוך תל"י (תגבור לימודי יהדות).</p>	<p>ממלכתי, ממ"ד ה-ו' מספר הפעלות דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי במאגר : בתי"ס - 18</p>	<p>תוכנית "חברים מעבר לים" עוסקת בנושא עמיות יהודית - העם היהודי לדורותיו עד ימינו אנו. התוכנית דנה בדמוגרפיה של העם היהודי, איך מתנהלים החיים היהודיים בתפוצות, מהו טיב היחסים בין יהודים בארצות השונות, סולידריות יהודית ומקומה הייחודי של מדינת ישראל בעם היהודי. ל"חברים מעבר לים" מותאמת תוכנית מקוונת "מפגשים ברשת" המאפשרת חיבור התלמידים הישראלים לתלמידים בבית ספר יהודי בחו"ל אשר לומדים את הנושא באנגלית ומעודדת דיון ביניהם בנושאים שעלו בעת למידתם.</p>	<p>חברים מעבר לים קרן תל"י בשיתוף האגף לאישור ספרי לימוד, משפחת רפאלי, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המרכז לחינוך לעמיות יהודית, מדריכות קרן תל"י, בתי הספר המזכירות הפדגוגית</p>
<p>התנועה ליהדות מתקדמת בישראל היא ארגון הגג של הקהילות והמוסדות הרפורמיים בישראל.</p>	<p>לפעול למען הכרה נוספת ע"י יהודים וע"י כל אדם בתכונות דתיות ומוסריות של צדק, שוויון אחווה ושלוש, להביא לתודעת העם בישראל את התורה ואת</p>	<p>ממלכתי ה-ט'</p>	<p>התוכנית פועלת לפיתוח קשרי שותפות ארוכי טווח בין תלמידים בארץ לתלמידים בתפוצות המתבסס על לימוד משותף המתקיים במקביל, תוך החלפת תוצרים ומפגשים</p>	<p>יחדיו תל"י -</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעלות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
	<p>המנהגים של אבותינו ואימהותינו, בתאום עם ההתפתחות במחשבה וקידום המדע. מבלי לפגוע בכלליות האמור לעיל, לפעול לקליטת עליה ולקיבוץ גלויות, לטפח מפעלי גמילות חסדים, ערבות הדדית, ייעוץ וליווי, לרבות סיוע משפטי לנזקקים, ולפעול למען קיומה של חברת מופת בישראל והכל ברוח מסורת ישראל מדורות, ערכיה של היהדות המתקדמת ועקרונותיה של מגילת העצמאות.</p>	<p>מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: 25 בתי"ס - 25</p>	<p>וירטואליים. התכנים בתוכנית כוללים: עיסוק במעגלי השייכות המרכיבים את הזהות האישית, המשפחתית, הלאומית והדתית באמצעות מקורות מסורתיים ומודרניים מארון הספרים היהודי; בחינת השייכות לעם היהודי באמצעות טקסי בת ובר מצווה וקיום פרויקט תיקון עולם משותף; הבניית זיכרון השואה, התייחסות לחסידי אומות העולם, האילוף לבחור בזהות שאולה על מנת להינצל וכו'.</p>	<p>התנועה ליהדות מתקדמת בישראל המזכירות הפדגוגית (אגף מורשת)</p>
		<p>ממלכתי, ממ"ד, חרדי גן-י"ב מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 1</p>	<p>תוכנית "ירושלים" הינה תוכנית בינתחומית המיועדת לתלמידי מערכת החינוך בכל חטיבות הגיל, בכיתות א'-י"ב. הנושאים והתכנים לקוחים מתכניות הלימודים הקיימות בתחומי הדעת השונים ולחטיבות הגיל השונות ומושתתים על ערכים בהלימה ליעדים המרכזיים של מערכת החינוך: "חינוך האדם להיות אוהב אדם, אוהב עמו ואוהב ארצו ואזרח נאמן למדינת ישראל, חינוך לאהבת ירושלים, להכרת תולדותיה ולהבנת התרבות והמסורת שגובשו סביבה". התוכנית מבוססת על מיפוי כל תכניות הלימודים בחטיבות הגיל, תוך דגש על ירושלים בכל אחד מתחומי הדעת. יישומה יבוא לידי ביטוי בתהליך לימודי ערכי ומתמשך בכל שכבות הגיל. התוכנית מודולרית וגמישה ומהווה מתווה כללי לתכנון ופיתוח יחידות הוראה אינטגרטיביות בבתי הספר.</p>	<p>ירושלים משרד החינוך המזכירות הפדגוגית</p>
<p>עמותת צו פיוס פועלת כבר 20 שנה לאיחוי השסעים המאיימים על החוסן הלאומי ועל הלכידות בחברה הישראלית באמצעות קידום כבוד הדדי, סובלנות ואחדות ומתוך מחויבות לערכי היהדות</p>	<p>לפתח תשתית אידיאולוגית למרחב ישראלי של חיים ביחד המבוסס על ערכים המשותפים ליהודים מכלל המגזרים בחברה הישראלית ועל חזון רחב ביחס</p>	<p>ממלכתי גן-ג'</p>	<p>מפגש בין שונים אך שווים: החינוך המשותף מאפשר לכל ילד/ה להעצים את זהותו הייחודית על ידי מפגש והכרות בלתי אמצעית עם זהויות יהודיות נוספות במדינת ישראל.</p>	<p>לימוד משותף של תכנים יהודיים</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
<p>והדמוקרטיה. צו פיוס מובילה חדשנות במערכת החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי ופועלת לשימור וחיזוק הזהות היהודית-ישראלית של כל פרט וקבוצה בחברה.</p> <p><u>חזון</u>: עמותת צו פיוס רואה לנגד עיניה חברה בה פועלים יחד אזרחים בעלי מגוון זהויות על הרצף הדתי-חילוני ומקיימים אורח חיים משותף בתחומי החינוך, התרבות והקהילה. מרחב זה יאפשר קיומו של שיח זהויות, יהווה מעיין של יצירה תרבותית ישראלית-יהודית חדשה הממזגת בין ערכי המסורת היהודית וערכי הדמוקרטיה, וישמש עוגן לערכים של כבוד וערכות הדדית עבור החברה הישראלית כולה.</p>	<p>לחברה הישראלית ולמשמעות של מציאות העם היהודי כריבון בארצו. לחזק המודלים הקיימים ולפתח מודלים חדשים של חיים ביחד אשר יתרמו ליצירת רצף הזדמנויות לחיים ביחד לאורך מעגל החיים של היחיד, המשפחה והקהילה.</p>	<p>מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 6 גנים - 4</p>	<p>כמו כן, התוכנית מזמנת יצירת שפה תרבותית יהודית-ישראלית משותפת הנוצרת באמצעות קשר אישי וחברתי לנושאי הלימוד מתוך עידוד פרשנות אישית. החינוך המשותף יוצר פלורליזם - ריבוי קולות ומציג אפשרות לקיום משותף של אורחות חיים שונים באמצעות הצוות החינוכי המורכב מזהויות שונות ומהווה דוגמה לחיים משותפים. ההתייחסות למסורת מתוך דגש על הקולות הרבים שישנם בה מתוך כבוד לזהויות השונות והכרה בערכם של הקולות השונים. הדבר בא לידי ביטוי הן בטקסים ובאירועים השונים והן בלימוד חווייתי ומגוון.</p>	<p>צו פיוס</p>
<p>המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטח) הינו חברה לתועלת הציבור ופועל כגוף עצמאי. מטח הוקם בשנת 1970 ביוזמת יד הנדיב (קרן רוטשילד) למען קידום מערכת החינוך בישראל באמצעות שילוב טכנולוגיה ופדגוגיה מגילי הגן ועד לכיתה י"ב.</p> <p><u>חזון</u>: לסייע בקידום החינוך במדינת ישראל ולהעניק לכל תלמידיה הזדמנות ללמוד בסביבת למידה עשירה בתוכן איכותי, שתציב אותם בחזית הידע ותכין אותם למאה ה- 21 כאזרחים תורמים מבחינה יצרנית, ערכית וחברתית.</p>	<p><u>מט"ח</u>: מטרת ציבוריות בלבד; לפעול בשטחי מחקר הנוגעים לפיתוחן והפקתן של תכניות לימודיות וחנוכיות לסוגיהן. לעקוב אחרי ניסויים לימודיים בבתי ספר ומוסדות חינוך אחרים ומחוצה להם בקשר ליעילות תכניות לימוד ושיטות.</p>	<p>ממלכתי ה'ח' מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 800</p>	<p>מאגר משימות לשילוב בתהליך ההוראה-למידה במסגרת תוכנית "תרבות ישראל ומורשתו". המשימות נועדו לשילוב בתהליך ההוראה-למידה ומוצגות באופן מאתגר, מקדם ומעשיר המשמשות כלי להערכה מעצבת ומסכמת. לרשות המורים בחירה מתוך מאגר הכולל: משימות להערכה חלופית לשכבת כיתה ה', משימות להערכה חלופית לשכבת כיתה ו' ומחווניים לכל משימה, המשימות מתבצעות ב"חברותא" בכיתה.</p>	<p>מאגר משימות מלווה לתוכנית תרבות ישראל ומורשתו משרד החינוך בשיתוף ראמ"ה ומט"ח המזכירות הפדגוגית (המטה לתרבות</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעולות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
				ישראל (במזה"פ)
<p><u>קרן אבי חי</u>: הקרן מציבה שני יעדים מרכזיים: (1) עידוד וטיפוח יחסי הבנה, רגישות וזיקה הדדית בין יהודים מכל הזרמים והגישות למסורת; (2) טיפוח הזיקה למסורת בקרב כל חלקי העם ועידוד ההבנה וההערכה למורשת היהודית ולתרבותה, לדינה, למנהגיה ולערכיה.</p> <p><u>כ"ח</u>: מקדמים יהדות בעלת אופי מתון, מטפחים השכלה כללית, פועלים למען אחריות חברתית ומכבדים את האחר בחברה. אנו מפתחים תכניות בשלושה תחומים מרכזיים: חינוך יהודי חברתי, מצוינות חינוכית ורווחה וחוסן חברתי, ובהם אנו מעניקים הזדמנות שווה לכל תלמיד בכל מקום. [...] קידום יהדות רחבה ומכילה שמכבדת ערכים של צדק חברתי ומממשת אותם בחיי היומיום תשחרר את החברה הישראלית מהתפיסה המוטעית, שמשקפת הפרדה בין חינוך ממלכתי וממלכתי דתי. ייצוג ראוי לזהות המסורתית יאפשר יצירת אקלים חינוכי, תחושת שייכות, מסוגלות, צמיחה אישית והישגים לימודיים.</p>	<p><u>קרן אבי חי</u>: לעודד הווי חיים יהודי מסורתי. לעודד לימוד והבנה של ההיסטוריה, הדת והתרבות היהודית. לספק סיוע כלכלי ליחידים וארגונים כדי לעודד שמירת המצוות של המסורת היהודית.</p> <p><u>כ"ח</u>: לתרום לחינוכם בריאותם ורווחתם הכללית במיוחד של יהודים בעיקר במדינת ישראל לקחת חלק באופן פילנטרופי בפעולות חינוך חברה בריאות ורווחה בעיקר של יהודים במדינת ישראל.</p>	<p>ממלכתי א-י"ב מספר הפעולות דיווחי מנהלים: 2 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 37</p>	<p>תוכנית לטיפוח זהות יהודית, ציונית ואזרחית כציר מרכזי בחזון הבית-ספרי; התוכנית שואפת לקדם מצוינות בחינוך היהודי, הציוני והאזרחי בכל תחומי החיים של בית הספר (לימודי, קהילתי, תרבותי, פיסיו וארגוני); התוכנית מעודדת גיבוש חזון, מטרות ויעדים, בהם החינוך היהודי-ציוני מהווה ציר מרכזי; התוכנית מעודדת עיסוק בלוח השנה העברי, בטקסי חגים יהודיים ובשפה העברית על פי הייחודיות של בית הספר; התוכנית פועלת להקמת הנהגה בקרב המורים, התלמידים והקהילה הפועלת בקביעות למימוש החזון, המובילה והמנחה את הטמעתו</p>	<p>מארג קרן אבי חי ישראל בשיתוף כ"ח, משרד החינוך, האוניברסיטה העברית המזכירות הפדגוגית (המטה לתרבות ישראל במזה"פ)</p>
<p>העמקת ערכי היהדות בקרב הצעירים בישראל היא אחת המטרות המרכזיות המובילות את מדרשת כנפי רוח. באמצעות שורה של פעילויות ייחודיות פועל המרכז לזהות וציונות לחיזוק ערכי היהדות ולסיוע לבני הנוער בישראל בבנייתו של עולם ערכי-יהודי. מטרות אלו הן חשובות במיוחד כיום, בעידן שבו נדמה כי ערכי היסוד שעליהם נשענת היהדות החלו להתערער, וכן בתקופה עמוסת אתגרים ערכיים.</p>	<p>פיתוח ערכות ומערכי למידה בנושאי יהדות וחברה ישראלית לכלל האוכלוסייה. הקמה וניהול פרויקטים ופעילויות חינוכיות. עיסוק בתרבות תורנית והעשרה על כל היבטיה שלא במסגרת לימודים פורמליים. הפעלת מועדוניות בשעות הלימודים ואחריהם לתלמידי העיר אשדוד וסביבותיה. הקניית ערכי יסוד של המורשת היהודית לילדים ובני נוער ממערכת החינוך הממלכתי, שלא במסגרת תוכנית הלימודים הפורמאלית. העמקת שורשי מורשת ישראל וא"י בלב</p>	<p>ממלכתי גן-ו' מספר הפעולות דיווחי מנהלים: 11 דיווח עצמי</p>	<p>התוכנית מקיפה את עולמות התוכן של התלמיד סביב מעגלי חייו השונים תוך חיבור רלוונטי לתרבות היהודית-ישראלית. התוכנית מציעה חוויה ולמידה משמעותית תוך שימוש בשפה ויזואלית, רגשית ומרחבית, באמצעים אינטראקטיביים וחדשניים הכוללים: משחקי מחשב וסרטונים, חיזיון המשלב הצגות, משחקי רצפה ענקיים, משחקים והפעלות ועוד.</p>	<p>מדרשת צוריאל - מרכז לזהות יהודית אשדוד מדרשת צוריאל - מרכז לזהות יהודית אשדוד</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
	התלמידים, ע"י העמקת העיון במקורות ישראל, סיור מודרך בארץ, הכרת הנוף, החי והצומח בא"י, לימוד ההיסטוריה היהודית והשלכותיה על דורנו.	במאגר: בתי"ס - 24 גנים - 6		(כנפי רוח - מרכז לזהות וציונות (ע"ר)) (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית
מקדמים יהדות בעלת אופי מתון, מטפחים השכלה כללית, פועלים למען אחריות חברתית ומכבדים את האחר בחברה. אנו מפתחים תכניות בשלושה תחומים מרכזיים: חינוך יהודי חברתי, מצוינות חינוכית ורווחה וחוסן חברתי, ובהם אנו מעניקים הזדמנות שווה לכל תלמיד בכל מקום. [...] קידום יהדות רחבה ומכילה שמכבדת ערכים של צדק חברתי ומממשת אותם בחיי היומיום תשחרר את החברה הישראלית מהתפיסה המוטעית, שמשקפת ההפרדה בין חינוך ממלכתי וממלכתי דתי. ייצוג ראוי לזהות המסורתית יאפשר יצירת אקלים חינוכי, תחושת שייכות, מסוגלות, צמיחה אישית והישגים לימודיים.	לתרום לחינוכם בריאותם ורווחתם הכללית במיוחד של יהודים בעיקר במדינת ישראל לקחת חלק באופן פילנטרופי בפעולות חינוך חברה בריאות ורווחה בעיקר של יהודים במדינת ישראל.	ממלכתי, ממ"ד גי' צוות חינוך הורים מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 38	'מורשה - כל ישראל חברים' פועלת לקידום חינוך יהודי וערכי בבתי ספר בחינוך הממלכתי והממלכתי-דתי. במשך 12 שנות פעילותה מובילה 'מורשה' שינויים בתחום החינוך לזהות יהודית ומחזקת את הקשר ואת שיתוף הפעולה בין הזרמים ליצירת שפה יהודית וחברתית משותפת. 'מורשה' פועלת בכ-40 בתי ספר בפריפריה החברתית בישראל, מקרית-שמונה שבצפון ועד ירוחם שבדרום והיא משפיעה על אלפי תלמידים ובני משפחותיהם במעגלים הולכים ומתרחבים.	מורשה כל ישראל חברים המזכירות הפדגוגית (אגף מורשת)
חברת שמים לב מפעילה מזה 15 שנה תוכניות העשרה וסדנאות במסגרת קרן קרב למעורבות בחינוך, קרן רש"י, תוכנית מיל"ת, משרד העבודה והרווחה, עיריות, ספריות עירוניות, מתנ"סים וקייטנות קיץ. אנו מתמחים בהפעלת תוכניות רגשיות חברתיות לגלוי גן ועד		ממלכתי, ממ"ד אי-ו'	תוכנית "מסע אחר" רואה בחינוך לרב תרבותיות ערך ולהכרות חווייתית עם תרבויות שונות מפתח לסובלנות ולקבלת המשתתפים יוצאים למסע חווייתי אל הרחוק ואל הקרוב, אל תרבויות העולם הרחב ואל תרבויות כור ההיתוך	מסע אחר שמים לב (שמואל אתי)

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעולות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
<p>תיכון הפועלות בכ-40 בתי ספר מאזור השרון ועד שדה בוקר שבנגב, ומאמינים כי לעיסוק תהליכי ורציף בתכנים אלו השפעה מחזקת ומטיבה על הפרט ועל האקלים הקבוצתי. לתפישתנו- חוויה בונה למידה ולכן אנו שמים דגש על בניית תוכניות עשירות וצבעוניות, המספקות למשתתפים הצעירים והמתבגרים הזדמנות לחוות את עצמם ואת האחר מזוויות חדשות וללמוד בכל פעם דבר נוסף על עצמם וסביבתם.</p>		<p>מספר הפעולות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 17</p>	<p>הישראלי. המסע עובר דרך אורחות החיים, המנהגים, הלבוש, המוזיקה, אגדות העם, השפה והאומנות של התרבויות השונות.</p>	
<p>חל"ד מפעלים חינוכיים הינו ארגון שעוסק בפיתוח, הטמעה ויישום של תוכניות העשרה בתחום תרבות יהודית ישראלית, משנת 1975.</p> <p>אנו שואפים לבסס ולהעצים את הזהות היהודית בקרב ילדים ובני נוער, בגישה חיובית ופלורליסטית, תוך שימוש בדרכי הוראה חווייתיות וחדשניות.</p> <p>פעילותינו הינה בפקוח משרד החינוך, מקיפה מאות בתי ספר ומורים, ואלפי תלמידים בכל רחבי הארץ, מדי שנה.</p>	<p>להקים ולנהל פעולות חינוכיות להתנדבות בעזרה לזולת, גמילות חסדים נוער במצוקה וכל נזקקים אחרים.</p>	<p>ממלכתי ב"ד' מספר הפעולות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 36</p>	<p>תוכנית ללימוד ערכים ומושגי יסוד במורשת ובתרבות ישראל לכיתות ב'-ד', בבתי"ס ממלכתיים. התוכנית סובבת סביב מספר מעגלי שייכות: מפתח לעצמי, מפתח למשפחתי, מפתח לחבריי, מפתח לעמי, מפתח לסביבתי ומפתח למורשתי. התכנים מועברים בגישה פלורליסטית, תוך עיון בטקסטים מתרבות ישראל ובעזרת אמצעי המחשה מפעילים, אסתטיים ומגוונים. התוכנית מופעלת על ידי מדריכים חיצוניים או על ידי מורי בית הספר המקבלים הדרכה וליווי כחלק מהתוכנית.</p>	<p>מפתחות לתרבות ישראל חל"ד - חנוך לנער ע"פ דרכו - מפעלים חינוכיים (איגוד זהות) אגף לתרבות יהודית</p>
<p>המדרשה באורנים מובילה ומזוהה בישראל ובעולם היהודי כמרכז חינוכי הפועל להתחדשות החיים היהודיים בישראל, תוך התמקדות במערכת החינוך ובמרחב הקהילתי והמשפחתי. יעוד</p> <p>אנחנו שואפים לעצב חברה, שחבריה מרגישים בבית בתרבותם היהודית והציונית, ובונים את זהותם האישית והציבורית מתוכה. אנו מצמיחים ומטפחים יחידים וקהילות החותרים לאחריות</p>	<p>מטרות חינוך והשכלה, הכשרת עובדי הוראה וכן הפצת התרבות היהודית, קידום נושאים חברתיים ובכלל זה חינוך מבוגרים, מנהיגות צעירה.</p>	<p>ממלכתי, ממ"ד א"י"א צוות חינוך הורים</p>	<p>התוכנית נועדה להתמודד עם אתגרי הזהות היהודית, על גווניה השונים, במדינת ישראל ומטרתה לחזק את תחושת הבית של תלמידים, מורים והורים, בתרבות היהודית ובמקורותיה ולהפוך את בית הספר למוקד של התחדשות חיים יהודיים חופשיים עבור קהילת בית הספר וסביבתו. מטרת התוכנית לחזק את תחושת הביתיות של התלמידים,</p>	<p>מקום (תוכנית מערכתית להתחדשות יהודית בבית הספר ובקהילה)</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעולות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
<p>חברתית, ערבות הדדית ופלורליזם כחלק מתפיסתם היהודית והציונית.</p>		<p>מספר הפעולות דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי במאגר : 22 בתי"ס - 22</p>	<p>מוריהם והוריהם בתרבות היהודית זאת תוך פיתוח אורחות חיים יהודיים חופשיים בבית הספר.</p>	<p>"אורנים" - המכללה האקדמית לחינוך התנועה הקיבוצית, בשיתוף רשויות מקומיות, רשת המתנ"סים, משרד החינוך, תורמים פרטיים</p> <p>המזכירות הפדגוגית (אגף מורשת)</p>
<p>לאחד את בתי הכנסת והקהילות בישראל ולייצגם. לכוון ולקיים מועצת גבאי בתי כנסת וראשי קהילות שתייצג את בתי הכנסת וצרכיהם. לטפח את המנהיגות הקהילתית ושל הגבאים העוסקים בצרכי ציבור באמונה ולהעניק עיטורי יקירים לראשי קהילות ולגבאי בתי כנסת מצטיינים. לעודד ולסייע בהקמת בתי מדרש קהילתיים ובפיתוחם של בתי הכנסת כמרכזים רוחניים, תורניים וקהילתיים לכלל ישראל.</p>	<p>הפצת תרבות תורנית לציבור הרחב. העמקת החינוך היהודי המקנה מושגים וערכים ביהדות בסיסית, פיתוח רגשי הזדהות עם העם, הארץ והמורשת של העם היהודי לילדים ובני-נוער. הפעלת תכניות חינוך והעשרה לטיפול והעצמה לילדים ובני הוער ולבעלי צרכים מיוחדים בחברה הישראלית.</p>	<p>ממלכתי, ממ"ד א'-י"ב מספר הפעולות דיווחי</p>	<p>התוכנית מופעלת על ידי מרכז העוסק בהעמקת הזהות היהודית בקרב הילדים ובני הנוער ברחבי הארץ, תוך הקשר לחברה הישראלית ובדגש על קירוב לבבות בתוך החברה. בתוכנית קיימת פעילות במספר מעגלים הכוללים לימוד במגוון סוגיות בנושאי מעגל השנה, ערכים במבחן, דמויות ביהדות, פרשת שבוע, יהדות, בר-בת מצווה וכו'. בקבוצות פעילות עם נוער בוגר מושם דגש על הכנה והכוונה לשירות משמעותי בצה"ל והכוונה למכינות.</p>	<p>מקום בלב OU ישראל המרכז הישראלי איחוד בתי הכנסת האורתודוקסי</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעלות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
<p>להפעיל שירותי מידע קהילתיים ותקשורת מרכזית עבור בתי הכנסת וציבור המתפללים.</p> <p>התכניות והמיזמים המיוחדים בתי מדרש לפיתוח מנהיגות קהילתית של בתי הכנסת.</p> <p>כנסים וימי עיון לגבאים ולהנהלות הציבוריות של בתי הכנסת והקהילות.</p> <p>בריתות ידידות – בשיתוף עם הארגון העולמי של בתי הכנסת והקהילות האורתודוקסיות, פיתוח קשרי ידידות בין בתי כנסת וקהילות אורתודוקסיות בישראל לבין עמיתיהם בתפוצות.</p> <p>הפצה של איגרות מידע על המתהווה ומתרחש בקהילות היהודיות ובחברה הישראלית על כל מרכיביה.</p> <p>יוזמות מיוחדות, כמו רגישות לנגישות לשילובם של הקשישים, הנכים ובעלי מוגבלויות בבית הכנסת ובקהילה.</p> <p>עידוד חברות כלכליות לקידום מבצעי הנחות מיוחדות ברכישות עבור בתי הכנסת.</p>		<p>מנהלים: 1</p> <p>דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 18</p>		<p>אגף לתרבות יהודית</p>
	<p>הפצת יהדות וקירוב לבבות. הקמה ותפעול של מעונות, מועדוניות, גנים, ביי"ס יסודי, ישיבה תיכונית וגבוהה, אולפנה, כולל, מדרשה תורנית לבנות. חוגים, פעילות חסד, חלוקת מצרכי מזון לנזקקים. הקמת בית חם וספריה. פעילות חברתית וערכית.</p>	<p>ממלכתי גן-ו' מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 4 דיווח עצמי במאגר:</p>	<p>מרכז תכלת הוקם בשנת 2009 בנתניה במטרה ליצור מפגש חי, חווייתי ומעשיר עם התלמידים לשם הרחבת עולם התוכן הערכי של התרבות היהודית.</p> <p>יותר מ-4000 תלמידים משתתפים מידי שנה בתכניות קבועות בנושאים שונים, כגון: חגי ישראל, מורשת והיסטוריה יהודית, פרויקטים של קבלת חומש, בר מצווה ועוד.</p> <p>הפעילויות מועברות בצורה מגוונת ומהנה, תוך שימוש במגוון אמצעי המחשה חווייתיים, סרטים, הצגות, משחקי מחשב, יצירות ועוד.</p>	<p>מרכז תכלת לזהות יהודית</p> <p>גרעין אליה (גרעין תורני בנתניה) (איגוד זהות)</p> <p>אגף לתרבות יהודית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		בתי"ס - 14 גנים - 32		
<p>עמותת "אדמה – חינוך תרבות ואמנות" נוסדה בשנת 2014, במטרה לחבר קהלים מגוונים אל מורשת ישראל, תוך חיזוק זהות יהודית אותנטית, המחוברת אל צור מחצבתנו. "אדמה" פועלת עם מגוון קהלים (תלמידי ביה"ס, בני נוער, חיילים, סטודנטים ועוד), בכל רחבי הארץ. בפרויקטים השונים שלנו, אנו שמים דגש על שימוש בחוויה ככלי להעשרה והפנמה, באמנות ובתרבות כגשר לחיבור ולהתקשרות, ובחשיבה יצירתית "מחוץ לקופסה" כתנאי הכרחי ללמידה משמעותית. בין הפרויקטים השוטפים של העמותה: תוכניות לימודים קבועות במסגרת מערכת החינוך, סדנאות העשרה מקצועיות לחדרי מורים, קורסים לסטודנטים בקמפוסים, מפגשי העשרה לחיילים בשיתוף עם יחידות צה"ל השונות.</p>	<p>העמקת הזהות היהודית והזיקה למורשת ישראל. הקניית ערכי היסוד של מורשת ישראל בתוך מערכת החינוך הממלכתית ומחוצה לה. פעילות לקירוב לבבות ואחדות העם בקרב חיילים, סטודנטים, מבוגרים ילדים ובני נוער. פעילות בתחום תרבות ואמנות יהודית.</p>	<p>ממלכתי א-ו' מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 12</p>	<p>התוכנית כוללת שיעורי דרמה בנושא סיפורי המקרא ומיועדת לתלמידים בבתי הספר היסודיים (א-ו'). התוכנית משלבת בין החוויה המהנה של לימודי משחק ותאטרון לבין העושר והערך המוסף הטמונים בלמידה משמעותית של סיפורי המקרא. תלמידי התוכנית נהנים מלימוד ותרגול של מגוון הכלים הדרמטיים ומכירים לעומק את הדמויות והסיפורים של "ספר הספרים".</p>	<p>משחקים מבראשית אדמה - חינוך תרבות ואמנות</p>
		<p>ממלכתי, ממ"ד, חרדי ה', ז', י' מספר הפעילות דיווחי מנהלים: 6 דיווח עצמי במאגר:</p>	<p>תוכנית נעלה לירושלים הינה תוכנית לחיזוק מורשת, תרבות ומסורת ישראל תוך עידוד הסיוורים והטיולים בירושלים. התוכנית פועלת במספר מעגלים: מורשת עם, בירה ומוסדות שלטון, מוסדות תרבות והנצחה, חיזוק הקשר לירושלים, העצמת החוויה והפנמת המסר הערכי. התוכנית מיועדת לשלוש שכבות גיל: ה', ז', י'. בכיתה ה' הסיוורים מתמקדים בנושא: ירושלים הבירה שלי. בכיתה ז' מתמקדים בנושא: אני בשרשרת הדורות ופעילות ייחודית לבר/בת מצווה. בכיתה י' מתמקדים בנושא: ירושלים בירת ישראל.</p>	<p>נעלה לירושלים משרד החינוך אגף (שלי"ח וידיעת הארץ)</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		בתי"ס - 1780		
<p>במרחב ההתחדשות היהודית הפלורליסטית, מרכז יעקב הרצוג (מיסודו של הקיבוץ הדתי) הוא אחד הארגונים האורתודוקסים היחידים המציע לקהלים מגוונים ומעורבים בחברה הישראלית בית ללימוד יצירתי ופתוח של המקורות. ייחודו בדגש המיוחד הניתן בו לדיאלוג בין קבוצות שונות בחברה, וחיבורן יחד באמצעות לימוד משותף וקשוב ללומדים ולמקורות. בכל שבוע נפגשים במרכז יעקב הרצוג, הממוקם בקיבוץ עין צורים שבשפלה הדרומית, מאות רבות של מבוגרים ובני נוער, דתיים, מסורתיים וחילוניים, המגיעים מהעיר ומהכפר ללמוד יחד באווירה נינוחה ומשתפת, המכבדת את המסורות והתרבויות השונות של כל אחד ואחת.</p> <p>הלומדים היוצאים ממרכז הרצוג אל החברה הישראלית, משמיעים את קולה הייחודי של הפריפריה הדרומית בישראל: במעשה הלימוד הם הופכים לחלק משרשרת הפרשנות היהודית לדורותיה; והמפגש הבינאישי ביניהם מעשיר את השיח הציבורי והופך אותם לשגרירים של תרבות יהודית-ישראלית קשובה ופתוחה.</p> <p><u>מטרות</u>: להפוך את התרבות היהודית לרלוונטית בחייהם של יהודים בישראל ובתפוצות; לקדם דיאלוג בין יחידים ובין קבוצות שונות בחברה הישראלית, תוך עמידה על המשותף ומבלי לטשטש את המפריד; לפעול לקידום יהדות פתוחה, קשובה ופלורליסטית במרחב הציבורי בישראל, בדגש על דרום הארץ; לחזק את תחושת השייכות של קבוצות ויחידים לישראל ולחברה הישראלית.</p>	<p>לייסד ולהקים מרכז הסברתי וחינוכי שיפעל להפצת ידע בתחומיה השונים של היהדות תוך התייחסות מיוחדת לחיים יהודיים בני זמננו. לפתח שירותי הדרכה וחינוך תורני-ציוני לנוער ולמבוגרים. המוסד יקיים פעילות בתחום המצוות התלויות בארץ, כגון: שמיטה ע"פ ההלכה, חקר החקלאות, עידוד הציבור ללימוד מצוות התלויות בארץ וכד'.</p>	<p>ממלכתי</p> <p>"</p> <p>מספר הפעלות</p> <p>דיווחי מנהלים: 1</p> <p>דיווח עצמי במאגר:</p> <p>בתי"ס - 8</p>	<p>התוכנית כוללת 8 מפגשים במרכז יעקב הרצוג בו משתתפים נציגים מעתודת מנהיגות של מגוון בתי ספר. במהלך התוכנית מתודעים המשתתפים לנושאים בוערים בחברה הישראלית ולסוגיות בזהות בחברה, זאת תוך היכרות עם תשתית תרבותית יהודית ולימוד משותף של טקסטים מארון הספרים היהודי-ישראלי. במסגרת התוכנית יוצאים לסיור ייחודי בחברה הישראלית.</p>	<p>עתיד (סוגיות בזהות החברה הישראלית)</p> <p>מרכז יעקב הרצוג ללימודי יהדות</p> <p>אגף לתרבות יהודית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		ממלכתי, ממ"ד זי-י"ב מספר הפעלות דיווחי מנהלים : 3 דיווח עצמי במאגר : בתי"ס - 130	התוכנית ממוזגת פעילויות לימודיות עם פעילויות העשרה והעצמה שמטרתן לקדם תלמידים עולים ובני עולים, תוכנית פל"א פועלת בחינוך העל יסודי אחרי שעות הלימודים.	פל"א (פעילות לימודית אחרת) משרד העליה והקליטה אגף קליטת תלמידים עולים
<p>קבוצת אריות יהודה הוקמה בשנת 2006 כארגון חברתי התנדבותי, הפועל לפיתוח בני נוער והעצמתם. בשנת 2011, הפכה הקבוצה לעמותה רשומה אשר שמה לה למטרה את קידומו של הנוער והכשרתו לקראת החיים והשירות הצבאי תוך שימוש בשיטות הדרכה ולימוד חדשניות אשר פותחו במהלך שנים של מחקר וצבירת ניסיון.</p> <p>את העמותה מנהלים אנשי משפחה ועשייה בעלי ידע רחב בתחומי הייטק, ביטחון, חינוך, יעוץ וכן ניסיון חיים עשיר בהקמת חברות ופיתוח פרויקטים שונים.</p> <p>צוות מדריכים נאמן, מקצועי, חדור מטרה, מנוסה ובעל מסוגלות להעניק ידע רב, בטחון ועוצמה מובילים את בני הנוער למעוף. המדריכים עברו השתלמות אינטנסיבית באריות יהודה במשך כשנה וחצי והם מהווים דוגמא אישית לבני הנוער כמי שעברו את</p>	<p>להעצים את כוחם של אנשים ולפתח בהם מצוינות ומנהיגות שתהווה דוגמא אישית להצלחה ולחיקוי על-ידי פיתוח היחיד להגיע לידי פיתוח החברה כולה, העצמה אישית ע"י: קורסים והכשרות. עידוד הגיוס לצה"ל.</p>	<p>ממלכתי, ממ"ד, חרדי טי-י"ב צוות חינוך מנהלים חיילים מספר הפעלות דיווחי מנהלים : 1 דיווח עצמי</p>	<p>מטרתנו היא להעצים את כוחם של אנשים ולפתח בהם מצוינות ומנהיגות שתהווה דוגמא אישית להצלחה ולחיקוי. על ידי פיתוח היחיד להגיע לידי פיתוח החברה כולה.</p> <p>התוכנית מטפחת את החניך כתלמיד ואזרח טוב יותר ובהמשך כחייל וורסטילי המסוגל להשתלב בכל מערכת צבאית או אזרחית, בעל רצון לשפר, לתרום ולקדם את הסביבה שלו ואת עצמו. העצמת בני הנוער נעשית על ידי הרצאות ואימונים המפתחים בהם יכולות חשיבה מחוץ לקופסא, פיתוח פיקוד, ניהול, שיפור זיכרון, הרחבת ידע כללי, כושר גופני, ניווט, שדאות ועידוד בלתי פוסק לשיאים חדשים. בני הנוער לומדים להגדיר מטרות ויעדים, להעריך את הישגיהם ולהמשיך ולשאוף לשיפור מתמיד. התוכנית שלנו פותחה ונוסתה במשך למעלה משש שנים על סמך ידע</p>	<p>פרויקט בינה - אריות יהודה - העצמה אישית</p>

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
המסלול של אריות יהודה וצברו ניסיון בעמותה ובחיים ולכן יודעים על מה הם מדברים.		במאגר: בתי"ס - 25	ומחקר מעמיק בתחום החינוך, היכרות מעמיקה עם עולם ההי-טק, המערכת הצבאית, גורמי ביטחון, מוסדות חינוך ובתי ספר שונים.	
		ממ"ד זי"ב מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 80	תוכנית לימוד יומית שנועדה לפתח מנהיגות מובילה בתחום התורני, הלמידה נעשית מדי יום באופן התנדבותי מתוך בחירה בהנחיית מורה מלווה קבוע.	רמב"ם יומי משרד החינוך מינהל החינוך הדתי
חל"ד מפעלים חינוכיים הינו ארגון שעוסק בפיתוח, הטמעה ויישום של תוכניות העשרה בתחום תרבות יהודית ישראלית, משנת 1975. אנו שואפים לבסס ולהעצים את הזהות היהודית בקרב ילדים ובני נוער, בגישה חיובית ופלורליסטית, תוך שימוש בדרכי הוראה חווייתיות וחדשניות. פעילותינו הינה בפקוח משרד החינוך, מקיפה מאות בתי ספר ומורים, ואלפי תלמידים בכל רחבי הארץ, מדי שנה.	להקים ולנהל פעולות חינוכיות להתנדבות בעזרה לזולת, גמילות חסדים נוער במצוקה וכל נזקקים אחרים.	ממלכתי גן-ב' מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 1 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 25 גנים - 11	תוכנית שעת סיפור יוצרת היא תוכנית שנתית המהווה תשתית ללימודי תרבות ישראל ומורשתו. התוכנית מפגישה את הילדים עם מגוון סיפורים מהמקורות היהודיים (מקרא וחז"ל) הנוגעים בנושאים חברתיים-ערכיים הרלוונטיים לעולמם של הילדים. מדריכות חל"ד מציגות את הסיפורים באמצעות תחפושות ובובות תיאטרון. עיבוד הסיפור עם הילדים נעשה בעזרת עבודות יצירה מגוונות המתאימות ליכולות הילדים ובעזרת משחקים ושעשועונים. הנושאים מאורגנים בהלימה לתוכנית מפתח הל"ב.	שעת סיפור יוצרת חל"ד - חנוך לנער ע"פ דרכו - מפעלים חינוכיים (איגוד זהות)

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעילות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		ממלכתי, ממ"ד, חרדי א"ו מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 2 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 12	תוכנית ש"י - שיר ישראלי, הינה תוכנית ייחודית המתמחה בלימודי עם וארץ ישראל, אנשיה וערכיה באמצעות פעילות חווייתית ושירים עבריים וכישורי חיים. הילדים יוצאים למסע חווייתי של לימודי מורשת עם וארץ ישראל באמצעות שירה בציבור ובשיטות הוראה מגוונות: בריקוד, במשחק, בהכנת קליפ, בכתיבה, ביצירה, בשילוב אומנויות, בסרטונים ובאמצעי המחשה חזותיים אחרים. התוכנית משלבת בין שירי עבר לטכנולוגיה עכשווית, בין ההיסטוריה וההווה. התוכנית מתבססת על שיטתו של קארל אורף בחינוך ומיושמת בדרך של למידה משמעותית.	תוכנית ש"י - שיר ישראלי (בצוותא) שיר ישראלי - ש"י (אנגלסטרט צפירי מלי)
חינוך תל"י (תגבור לימודי יהדות) מזמן שיח קהילתי מהותי בזהות יהודית-ישראלית ברוח פלורליסטית. חינוך זה שואף לעצב אישיות רחבת אופקים שעולמה מורכב הן מרובדי המורשת היהודית והן מרובדי התרבות הכללית. חינוך תל"י מבקש לחזק בקרב תלמידיו, תחושת שייכות ומחויבות לעם היהודי, למורשתו ולהמשכיותו. חינוך תל"י מחנך למעורבות חברתית ובכך תורם לעיצוב דמותה של החברה הישראלית כמדינה יהודית ודמוקרטית. חינוך תל"י נותן מענה לרצונם של הורים ושל צוותים חינוכיים להיות שותפים בעיצוב החינוך היהודי של ילדיהם, בהתאם למאפיינים הייחודיים של קהילת בית הספר, לצד חשיפתם לריבוי זהויות וכיבוד השונות. בכך מהווה חינוך תל"י חלופה חינוכית במסגרת החינוך הממלכתי.	לפתח, לקדם ולהעשיר את החינוך היהודי במערכת החינוך הממלכתית בישראל ובמסגרות קהילתיות נוספות ברוח עקרונות המנחים לחינוך תל"י (תגבור לימודי יהדות).	ממלכתי גן-ט' מספר הפעלות דיווחי מנהלים: 7 דיווח עצמי במאגר: בתי"ס - 80 גנים - 150	תוכנית ליצירת אורח חיים בית ספרי ברוח התרבות היהודית ציונית; התוכנית מבוססת על רצונם של הורים ומחנכים לתגבר את לימודי היהדות בבית-הספר על ידי העשרת תוכנית הלימודים הרשמית בתכנים יהודיים-ציוניים נוספים ומושתתת על מודל חינוכי רב-תחומי ואינטנסיבי. התוכנית פועלת למיסוד תשתיות פדגוגיות ארוכות טווח ברוח יהודית פלורליסטית ופועלת כמיזם משותף בין קרן תל"י לבין משרד החינוך.	תל"י- תגבור לימודי יהדות קרן תל"י בשיתוף משרד החינוך המזכירות הפדגוגית (המטה לתרבות ישראל במזה"פ)

מטרת הארגון לפי אתר הארגון	מטרת הארגון כפי שנמסרה לרשם העמותות ⁵⁴	קהל היעד ומספר הפעלות ⁵³	תמצית התוכנית	התוכנית, הגוף המפעיל ויחידת הקשר במשרד
		ממ"ד זי-טי' מספר הפעלות דיווחי מנהלים : 1	תוכנית לתגבור לימודי יהדות בקרב תלמידים עולים בחטיבות הביניים בחמ"ד ומיועדת לתלמידים עולים ובני עולים שעדיין חווים קושי במקצועות הקודש, כשמושם דגש על שיפור יכולת הלימוד של הטקסט המקראי ועל לימוד מושגים ביהדות. התוכנית מתקיימת בקבוצות קטנות בהתאם לתוכנית מובנית.	תל"ה (תגבור לימודי היהדות) משרד החינוך (מינהל חינוך דתי ואגף קליטת תלמידים עולים) אגף קליטת תלמידים עולים

